

Kot vsako leto na ta pomladni dan, bomo pohiteli k našim materam, ženam in dekletom, jim stisnili roko in čestitali. Zaželeli jim bomo... Preveč je želja, da bi jih mogli vse izreči, in mnoge ostanejo le v mislih. Naj se vse izpolni! Foto: Joco Znidaršič

tribuna

LIST SLOVENSKEŠTUDENTOV

LETO XIV.

Ljubljana, 4. marca 1964

Štev. 6

NEKAJ MISLI OB NOVIH PREDLOGIH ZA STATUTE

Enakopravno sodelovanje

Skupni sestanek predsednikov statutarne komisije fakultet in članov statutarne komisije univerzitetnega sveta v začetku prejšnjega tedna je dal osnovno shemo in vsebino bodočih fakultativnih statutarov in s tem temelj, na katerem naj posamezne fakultete hitreje gradijo statute.

Shema je v osnovi ista kot prejšnji statuti (predvsem kot prejšnji statut pravne fakultete). Jasno je, da morajo statuti v vsebinskem delu poleg ustavnih določb upoštevati tudi določbe najnovejšega splošnega zakona o šolstvu, ki se prav posebno zadevajo status fakultet in status študentov.

Vprašanja, ki so v dosedanjem razpravljanju povzročala največ nasprotnih mnenj in glede katerih smo študentje najbolj zainteresirani, je sodelovanje študentov v (samo)upravnih organih fakultet. Četudi ne smatra študentov za člane delovne skupnosti (ki jo sestavljajo fakultetni delavci: pedagoški, pomožno-pedagoški, znanstveni, strokovno-tehnični, upravni in pomožni, stalni in honorarni), predvideva omenjena shema članstvo predstavnikov študentov v vseh samoupravnih organih, v katerih dajejo pripombe in mišljenje o vseh vprašanih na fakulteti in ki morajo biti obravnavana in o katerih tudi odločajo, razen o zadevah organizacije dela in delitve dohodka (ki jih daje ustava v izključno pristojnost delovne skupnosti) in zadevah volitev in imenovanj (kjer študentje glede strokovnosti morda niso dorasili). Vendar je jasno, da tudi tu lahko povedo svoje mnenje o posameznem pedagoškem delavcu, posebno kar zadeva njegovo pedagoško delo.

Shema predvideva naslednje samoupravne organe:

1. zbor delovnih ljudi fakultete, ki ga sestavljajo vsi stalni in honorarno zaposleni delavci in zastopniki študentov, ki zaseda vsaj enkrat letno, obravnava delo fakultete in daje predloge in pobude za delo in voli člane fakultetnega sveta;

2. fakultetni svet, ki ga sestavljajo določeno število članov, ki jih voli delovna skupnost; študentje, najmanj trije, sicer pa vsak oddelek vsaj po enega, člani, ki jih delegira zainteresirana organizacija in družbene skupnosti. Fakultetni svet sprejema statut, pravilnike, delovni program fakultete, finančni načrt in zaključni račun, določa sistemizacijo delovnih mest, voli upravni odbor in opravlja druge družbeno najpomembnejše zadeve na fakulteti, s čimer določa smer dela in politiko fakultete; vendar naj bi — kot omenjeno — v zadevah te organizacije dela in delitve dohodka odločali le tisti člani sveta, ki jih je izvolila skupnost.

Nadaljevanje na 2. strani

Skok – toda za koga?

Vsi vemo in še bolj občutimo, da so cene v prvih mesecih tega leta kaj veselo in zato enako neobzirnó do možnosti potrošnikovega žepa, do njegovih osnovnih življenjskih potreb itd., poskočile. Ne bi sicer mogli reči, da nas je ta podražitev zalotila popolnoma nepripravljene, saj je takorekoč običaj, da se vsakokrat na začetku novega leta dvignejo življenjski stroški. Ob stalnih uspehih naše industrije je to vsekakor nekoliko nenavadno dejstvo. To dejstvo nam skušajo sicer vsako leto znova obrazložiti najrazličnejši članki, ki jih pišejo ob takšnih prilikah naši ekonomsko izobraženi novinarji in druge avtoritete, vendar moramo ugotoviti (zlasti letos), da nas njihova pojasnila ne zadovoljujejo.

Ce tokrat torej še posebej opozarjamo na ta pri nas že kar preveč običajen pojav, tedaj so razlogi za to gotovo še drugje in temu ni vzrok le podražitev sama. Dejstvo je namreč, da so se letos dvignile cene tistim dobrinam in uslugam, ki so nujno potrebne vsakemu človeku, saj zadovoljujejo njegove osnovne življenjske potrebe. Pri tem pa je za verodostojen prikaz te nastale pa še vedno razvijajoče se situacije vse premalo oznaka »podražitev«, temveč je le-tej nujno treba še pripisati kaj malo spodbudni pridevnik »občutna«. Očitno je namreč, da cene niso poskočile le za nekaj »borih« dinarjev (ki pa za marsikoga med nami le niso tako borni, kot bi se zdelo na prvi pogled), temveč da so se tokrat prav nič sramežljivo razpotegnile kar za lepe kovače. Naši dohodki seveda niso tako pogumni.

Razumljivo je torej, da so s to podražitvijo prizadeti predvsem tisti naši delovni ljudje, katerih dohodki so bili že prej nezadostni. INGO PAS

OST TEDNA

Enakopravno sodelovanje

Nadaljevanje s 1. strani

Shema torej zastopa stališče v širši in ožji sestavi fakultetnega sveta. Nekatere fakultete bodo verjetno sprejele to sugestijo, druge pa bodo morda zadeve delitve dohodka in organizacije dela prenesle na zbor delovnih ljudi kot obliko neposredne demokracije vseh na fakulteti zaposlenih, ki bi sprejemali pravilnik o delitvi dohodka, o osebnih dohodkih in o delovnih razmerjih. Vendar naj bi sprejemanje finančnega načrta in določanje sistemizacije delovnih mest zaradi svoje pomembnosti ostalo v pristojnosti fakultetnega sveta. Studentje sedaj seveda ne bi bili več člani zbora delovnih ljudi, da pa bi zagotovili skupno obravnavanje problemov in dela fakultete, naj bi bil najširši samoupravni organ, kjer bi prišlo do neposrednega stika med vsemi delavci fakultete in študenti, zbor fakultete (analogno sedanji fakultetni skupščini — lahko bi se imenoval tudi tako), ki pa bi lahko spremenil svojo funkcijo in v določenih zadevah ne le dajal predloge, ampak tudi odločal.

Ker je tendenca, naj se študentje vključujejo v samoupravljanje kot študentje in ne kot člani ZSJ in naj ZSJ z vsemi svojimi organi dejansko postane čimbolj politična sila, ki naj v svoji sredini zbira zavestnejši in bolj osveščajoči del študentov, da bi lahko bolj kvalificirano in zavzeto nastopala kot mobilizator in organizator akcij študentov na fakulteti in izven nje, je nujno, da obstoja v sistemu vseh samoupravnih organov tudi organ neposredne demokracije študentov, ki bi obravnaval vsa vprašanja fakultete, še prav posebno pa študentov in po možnosti o njih že odločal, sicer pa dajal smernice svojim predstavnikom v vseh organih fakultete. Tak organ bi bil lahko zbor študentov vse fakultete, zbori pa bi lahko obstajali tudi po letnikih in smereh. Ti naj bi prevzeli v marsičem funkcije dosedanjih sestankov letnikov in odborov ZSJ, posebno v zadevah študija in materialnega položaja študentov. Za posamezne zadeve bi lahko ustanavljali komisije.

3. Upravni odbor je nov organ, ki naj bi ga volil fakultetni svet in naj bi pripravljala material za delo fakultetnega sveta in bi bil njegov izvršilni organ. Ali je res podana potreba po tem organu, je vprašanje, saj naj bi predlagal obravnavo v fakultetnem svetu posamezni organ neposredne demokracije (zbor delavcev, zbori študentov, pedagoško-znanstveni svet), kakor tudi fakultetne komisije, sklepe pa bi izvrševali dekan, tajnik oziroma zadolženi.

4. Tudi pedagoško-znanstveni svet bi bil po nazivu nov organ, po funkcijah pa nekak naslednik fakultetne uprave, ki bi odločal o strokovnih, pedagoških in znanstve-

no raziskovalnih funkcijah fakultete, ki bi torej izgubil funkcijo zgolj predlagatelja in pripravljalca zadev, o katerih naj razpravlja in odloča fakultetni svet. Predloge naj bi sedaj v veliko večjem obsegu dajali zbori fakultete, zbori delavcev in zbori študentov, kakor tudi fakultetne komisije, ki bi večinoma tudi pripravljale material. Predstavniki študentov bi bili po omenjeni shemi člani pedagoško-znanstvenega sveta, kot rečeno, v zadevah volitev in imenovanj ne bi odločali. Ali bo takšno sodelovanje študentov sprejeto v vse fakultetne statute, je vprašanje. Brez dvoma pa bi bilo koristno, če bi študentje sodelovali, ko gre za vsebine študijskih programov, vpeljavo neobveznih predmetov, skrb za znanstveni naraščaj, skrb za kulturno, telesno in tehnično vzgojo študentov, kar je vse dano v pristojnost pedagoško-znanstvenega sveta (seveda poleg drugih pristojnosti).

Kot samoupravne organe šteje shema še dekana in tajnika, pri čemer je bistvena novost težnja, da se prenese z dekana na tajnika obilica administrativnih, finančnih in pravnih poslov, ki sedaj dekane preobremenjujejo.

Med druge, torej ne med samoupravne organe, šteje shema svete letnikov in smeri ter komisije. Mislim, da se tudi ti, čeprav imajo v glavnem posvetovalni značaj, vključujejo v mehanizem samouprave in so torej pomembni samoupravni organi. Naloga študentov je, da čimbolj podrobno določijo naloge svetov letnikov in smeri, ki bi o določenih stvareh lahko odločali tudi dokončno. Vodilo pri tem bodo brez dvoma že obstoječi pravilniki o svetih letnikov.

Komisije ustanavljajo organi fakultete, bodisi kot stalne ali občasne. Za posamezno področje naj bi bila na fakulteti le ena komisija (fakultetna komisija ali komisija, vezana na določen organ, ker obravnava zadeve iz zgolj njegove pristojnosti), da bi se izognili dosedanjim dvojnostim. V teh komisijah pa bi bilo treba zagotoviti v večjem ali manjšem obsegu — odvisno od področja — sodelovanje vseh zainteresiranih: fakultetnih delavcev, študentov in zunanjih predstavnikov.

(Ko ravno ponovno omenjamo zunanje predstavnike, mislim, da bi morali vnesti v statute tudi določbe o njihovi odgovornosti v primeru neizpolnjevanja prevzetih izvoljenih funkcij, ker se je dosedaj ponekod dogajalo, da je zaradi njihove nevestnosti trpeko delo.)

Shema vsebuje tudi posebno poglavje o vprašanjih, katerih ureditev prepustijo fakultete univerzi, da se uredi z njenim statutom in pravilniki; to so zadeve, ki zahtevajo enotno ureditev in skupno reševanje. Med njimi je tudi precej zadev, ki zadevajo položaj študentov: volitve študentov v organe upravljanja na fakultetah, študentski domovi, zdravstveno zavarovanje študentov, krediti študentom, študentska društva, disciplinski pretrški in postopek. Mislim, da bi za statuiranje teh zadev bilo potrebno sodelovanje študentov vseh fakultet, ki bi na to svoje predloge preko študentov članov univerzitetnega sveta in univerzitetne statutarne komisije skušali uveljaviti v novem univerzitetnem statutu.

Drago Demšar

V tem mesecu opravljajo študentje Višje ekonomsko - komercialne šole v podjetjih in ustanovah obvezno prakso. V hotelu »Zamorca« sem naletel na Cvetko ROŠ, študentko drugega letnika oddelka za turizem in gostinstvo.

— Kako se počutiš na delovnem mestu?

»Težko se je privaditi, saj moram sedaj precej zgodaj vstajati. Sicer pa se nato od 7. do 15. ure selim iz pisarne v pisarno z željo, da bi čimveč pridobila in da bi bilo moje poročilo čimbolj pestro.«

— Si v tem času pridobila popoln vpogled v dejavnost tvoje stroke?

»Menim, da se v tej stroki teorija in praksa precej razlikujeta. V šoli sem dobila o vsem idealno sliko, medtem ko je v srednje velikem gostinskem podjetju — kot je to — precej drugače in se pogosto srečujem s pro-

Razgovor ob dveh

blemi. Povzročitelji tega so v veliki meri starejši natakariji, ki so na vodilnih mestih in ravno ti, skriti za svojo »suverenostjo«, delajo večje nepravilnosti.«

— Kaj negativno vpliva na prakso in kako bi se to dalo izboljšati?

»Vsekakor bi bilo bolje, če bi imeli prakso v juliju in avgustu. Sedaj nas praksa ovira pri intenzivnem študiju. V poletnih mesecih bi lahko pridobili mnogo več, saj je takrat v gostinstvu in turizmu sezona.«

— Si naletela pri uslužbencih na razumevanje pri iskanju podatkov oziroma pojasnil?

»V večini primerov so vsi prijazni in mi pomagajo pri spoznavanju problematike podjetja. Tako se v njihovih vrstah počutim kot stara sodelavka.«

— Si doživela kakšen prijeten trenutek?

»Prijetno sem se počutila, ko so me — seveda med delovnim časom — uslužbenci povabili na miniaturno pusto vanje.«

— Kaj počneš po dnevni praksi?

»Ves popoldanski čas posvetim študiju. Kolikor mi ostane še kaj časa, ga posvetim razvedrilu (knjige, kino, gledališče, ...).«

— Načrti?

»Rada bi čimprej diplomirala ter nato dobila zaposlitev v kakšni recepciji ali turistični agenciji.« —an

IZDELANI KRITERIJI ZA SPREJEMANJE V DOMOVE

Čeprav nas do konca leta ločijo štirje meseci in manjka do jeseni še pol leta, smo bili te dni seznanjeni z jasnimi in preciznimi kriteriji za sprejem v študentske domove, ki so bili doslej glavna tema pogovorov in sestankov študentov na fakultetah in domovih. Za razliko od prejšnjih let bodo odslej odpadle bolj ali manj plodne razprave, saj so kriteriji, ki jih je sprejela komisija za študijska vprašanja in družbeno upravljanje pri univerzitetnem odboru, tako jasno določeni, da se jim jeseni ne bo mogoče izogniti. Pogoji za bivanje v študentskih domovih so precizirani za vse fakultete, visoke šole in akademije ter višje šole, izvezta je zaenkrat le medicinska fakulteta. Dokončno bodo vsi kriteriji izdelani do 10. marca 1964.

Poleg osnovnih stališč kot je mnenje, da

so pogoj za bivanje v študentskem domu opravljeni izpiti, ki so pogoj za vpis v višji letnik, določajo kriteriji tudi, da bodo morali interese študentov v študentskem domu oddati frekventacijsko potrdilo do 1. oktobra, oziroma če fakulteta podaljša vpis, do konca naknadnega roka.

Doslej nekoliko nejasni kriteriji za tiste študente, ki so se iz tretjega letnika brez pogojev vpisali v četrti in s tem avtomatično pridobili tudi stanovanje za eno leto, so bolj formulirani: prostor v domu bodo dobili tisti študentje, ki bodo opravili na fakulteti 60 do 65 odstotkov vseh izpitov še v tretjem letniku. Naslednja določitev velja za študente, ki so se v študijskem letu 1963-64 vpisali v četrti letnik (oziroma

Nadaljevanje na 5. strani

ANALIZA HONORARNIH ZAPOSLOSTEV ŠTUDENTOV

NOVA VLOGA HONORARNIH ZAPOSLOSTEV

Da bi pripravil načrt za razširitev honorarnega dela ljubljanskih študentov, je servis za honorarne zaposlitve analiziral dosedanje honorarne zaposlitve študentov v razdobju od 1. marca 1963 pa do konca istega leta. Analiza obsega tudi 400 inštrukcij, za katere so posamezniki večkrat spraševali.

Družbeni okvir honorarnih del je določen. Opredeljuje ta ga študijska aktivnost študenta, socialno stanje in pripravljenost, da si kot posameznik pridobi določena sredstva, ki študentu izboljšujejo materialni položaj. Sedanji koncept dela študentskega servisa povpraševanju in zahtevam ni več ustrežal. Za servis se bodo odslej zanimala podjetja, ustanove in zasebniki in to za tiste usluge, ki jih študentje lahko strokovno opravijo za primeren honorar.

Iz analize lahko izberemo nekaj značilnih podatkov. Največ honorarnih zaposlitev so v obdobju, ki ga zajema anketa, imeli študentje filoz. fakultete. Teh je bilo 142, njih skupen zaslužek je znašal 8.144.688 dinarjev ali povprečno (glede na 361 zaposlitev) 22.562 dinarjev. Sledijo arhitektura (FAGG) z desetimi študenti manj, pa z 368 zaposlitvami ter povprečjem 47.955 dinarjev. Tretji na lestvici so gradbeniki: 58, ki so se zaposlili 142-krat, tako da znaša njihovo povprečje na posameznika kar 46.149 dinarjev. Sledje biotehnika, ekonomija, pravo, geodezija, globoko na dnu lestvice pa so tekstilci in glasbeniki. Splošna in očitna je ugotovitev, da so imeli ob majhnem številu zaposlitev večje honorarje študentje izrazilo tehničnih fakultet in da so družbene fakultete in višje šole, ki jih anketa tudi vključuje, najmanj stimulirani za honorarne zaposlitve. To slabost bo moral servis v bodoče popraviti in razliko vsaj omiliti.

Lani je servis aktivno sodeloval pri zaposlitvi študentov le v manjši meri, saj je bila njegova osnovna dejavnost zgolj registriranje računov za dela, za katere so se študentje sami dogovorili. Slabo pa je, da je vloga ser-

visa reducirana samo na finančne ugodnosti (5 odstotkov). Izplačila so namreč oproščena nekaterih družbenih prispevkov in v tem je tudi smisel študentskega servisa.

Ceprav nismo pri ugotovitvi upoštevali dolžine, preciznosti in trajnosti nekega dela in smo le na splošno ugotovili, da največ honorarjev dobe študentje tehniških fakultet, pa nam primerjava, oziroma grupiranje fakultet, pokaže, da obstajajo med študenti velike razlike. Studentje tehniških fakultet so v obdobju, ki ga zajema anketa, zaslužili skupno 39.625.000 dinarjev; tako je znašal povprečen honorar za posamezno zaposlitev kar 45.970 dinarjev, na posameznika pa 113.539 dinarjev. Družbene fakultete v tej grupaciji zasedajo drugo mesto z manjšimi številskimi: 7.874.000 dinarjev, povprečen zaslužek na zaposlitev znaša 30.878 dinarjev, povprečen zaslužek študenta pa je 72.239 dinarjev. Se slabši rezultati so na akademijah, pri študentih naravoslovja in tehnologije ter študentih filozofske fakultete.

Analiza je pokazala, da se je pri servisu registriralo le 9 odstotkov redno vpisanih študentov naših fakultet, visokih in višjih šol ter akademij. Ta podatek ni presenetljiv, saj je razumljivo, da se honorarnih zaposlitev poslužujejo v glavnem študentje, ki nimajo za naslednje leto opravljenih študijskih pogojev. V precejšnji meri so v delovanje študentskega servisa vključeni tudi absolventi, ki so ponavadi v še večjih materialnih in socialnih težavah.

Delodajalce prikazuje analiza v dveh skupinah: kot gospodarske organizacije in kot ustanove. V analiziranem obdobju so gospodarske organizacije izplačale 43.310.755 dinarjev, ustanove 42.311.993 dinarjev, obe skupaj pa 90.642.748 dinarjev. Med gospodarskimi organizacijami sta na prvem mestu Iskra in Litostroj, ki sta zaposlili 40 študentov, izplačala 2.044.818 dinarjev (povprečno na študenta 51.120 dinarjev), močno pa so kot skupina zastopana še trgovska podjetja (skoraj 11 milijonov), hoteli in restavracije (2 milijona in pol), knjigarne in založbe (6 milijonov), gradbena in komunalna podjetja (8 milijonov), gozdarska podjetja in drugi. Pridemo do podobne ugotovitve kot v prvem delu tega zapisa: največje povpreč-

je na honorarno zaposlenega študenta je prav pri gradbenih in komunalnih podjetjih, saj znaša kar 122.333 dinarjev. Najnižja izplačila najdemo pri kombinatih, knjigarnah in založbah ter pri cestnih podjetjih.

Druga skupina (ustanove) ima glede povprečja na študenta, z izločitvijo raznih birojev in filma, dokaj izenačena izplačila. Največ študentov se je zaposlilo pri inštitutih (190), v raznih zavodih, na srednjih šolah in na fakultetah. Iz povprečja honorarjev na posameznega študenta, ki se giblje okrog 55.000 dinarjev, pa po skromnosti najbolj izstopajo zaslužki pri gledališču in filharmoniji, saj je tu povprečje najnižje (30.256 dinarjev), kar kaže na to, da lahko govorimo o razglašeni vrednosti dela ne samo pri primerjanju zaslužkov v gospodarskih organizacijah, temveč tudi v ustanovah, kakor klasificira nekatere bolj ali manj znanstvene institucije omenjena analiza honorarnih zaposlitev študentov.

Analiza govori tudi o povpraševanju po inštruktorskem kadru. Največ staršev povprašuje po študentih, ki so večji matematike (40%) in angleščine (25%). Povprašujejo pa še po inštruktorskih matematike in fizike. Predvsem gre za inštruktorje na osemletki (40%), nekaj manj za gimnazijo (37%) in 23% za srednje strokovne šole. Za osemletko je potrebno tudi 76% odstotkov vseh inštruktorev za kombinirana predmeta matematike in angleščine.

V lanskem letu se je torej zaposlilo 1.236 študentov in servis študentskih honorarnih zaposlitev je registriral 2.611 računov. Ta ugotovitev dokazuje, da je zanimanje za honorarne zaposlitve med našimi študenti in absolventi precejšnje, v bodoče pa ga bo potrebno še bolj kontrolirati in usmeriti dejavnost servisa tudi v iskanje zaposlitev za študente. Tem pa je potrebno omogočiti kolikor toliko enakopravne, oziroma izenačene pogoje. Posebna skrb pa velja notranji organizaciji dela servisa, kjer nikakor ne bodo smeli dopustiti, da postane honorarno delo osnovni vir preživetja. Istočasno pa naj se honorarno zaposlovanje razvija predvsem v smer strokovnosti in materialne stimulacije — in ne nazadnje: honorarne zaposlitve naj ne obremenjujejo rednega študija ali zdravja študentov.

— de —

UNIVERZA OB DONAVI

Tudi manj sentimentalni udeleženci konference v Novem Sadu so priznavali, da jih je mesto ob Donavi pritegnilo.

Ko smo se že prvi večer nekoliko sprehodili po mestnih ulicah, nas je presenelo veliko število mladih ljudi vseh starosti, ki so se zbirali na eni najbolj prometnih ulic Novega Sada. Še bolj sem bil presenečen, ko mi je kolega razložil, da se po eni strani sprehajajo srednješolci, na drugi strani pa študentje. Prav prijetno je bilo, ko smo se za nekaj časa pomešali med ta neskončni živžav, ki polneše okrog desete ure zvečer.

Hitri razvoj vseh vej gospodarstva, prosvetnih in ostalih družbenih služb, je že v prvih letih po vojni dal Novemu Sadu novo podobo. Kmalu so se pokazale velike potrebe po strokovno usposobljenem kadru. Tako so že 1954. leta osnovali v tem mestu prvo — filozofsko fakulteto. Leto dni kasneje je pričela s delom agronomska fakulteta, ki je kmalu dobila posebno vlogo glede na pomembnost kmetijstva za vojvodinsko gospodarstvo. V istem študijskem letu je prve študente sprejela tudi pravna fakulteta. S tem so bili dani pogoji za nadaljnji razvoj visokošolstva v Novem Sadu in leta 1960 že lahko beležimo ustanovitev samostojne novosadske univerze. Kasneje so pričele z delom v okviru novoustanovljene univerze še tehnološka, strojna in medicinska fakulteta, k novosadski univerzi pa sodi tudi ekonomska fakulteta v Subotici.

Danes, po štirih letih delovanja, je vključenih v univerzo v Novem Sadu sedem fakultet, na katerih študira in dela 13.000 rednih in izrednih študentov ter absolventov, rednih in honorarnih predavateljev, uslužbencev in pomožnega osebja. Če upoštevamo to skupno število, je univerza največji delovni kolektiv v Avtonomni pokrajini Vojvodini.

Nekaj besed o študiju

Študijska reforma se je z uspehom uveljavila tudi na novosadski univerzi. Na fakultetah novosadske univerze se odvija študij na 26 smereh, različnih profilov in specialnosti, ki ustrezajo specifičnim potrebam AP Vojvodine in celotnega našega gospodarstva.

Na ekonomski fakulteti se študentje odločajo že v prvem letniku za industrij-

ske, agroekonomske, zunanjetrgovinske in notranje-trgovinske usmeritve.

Za potrebe strojne in kovinske predelovalne industrije usposablja strojna fakulteta na I. stopnji strokovnjake z visoko kvalifikacijo iz industrijsko-proizvodne in termotehniške smeri, na drugi stopnji pa poleg naštetih še iz mehanizacijske in motorizacijske usmeritve.

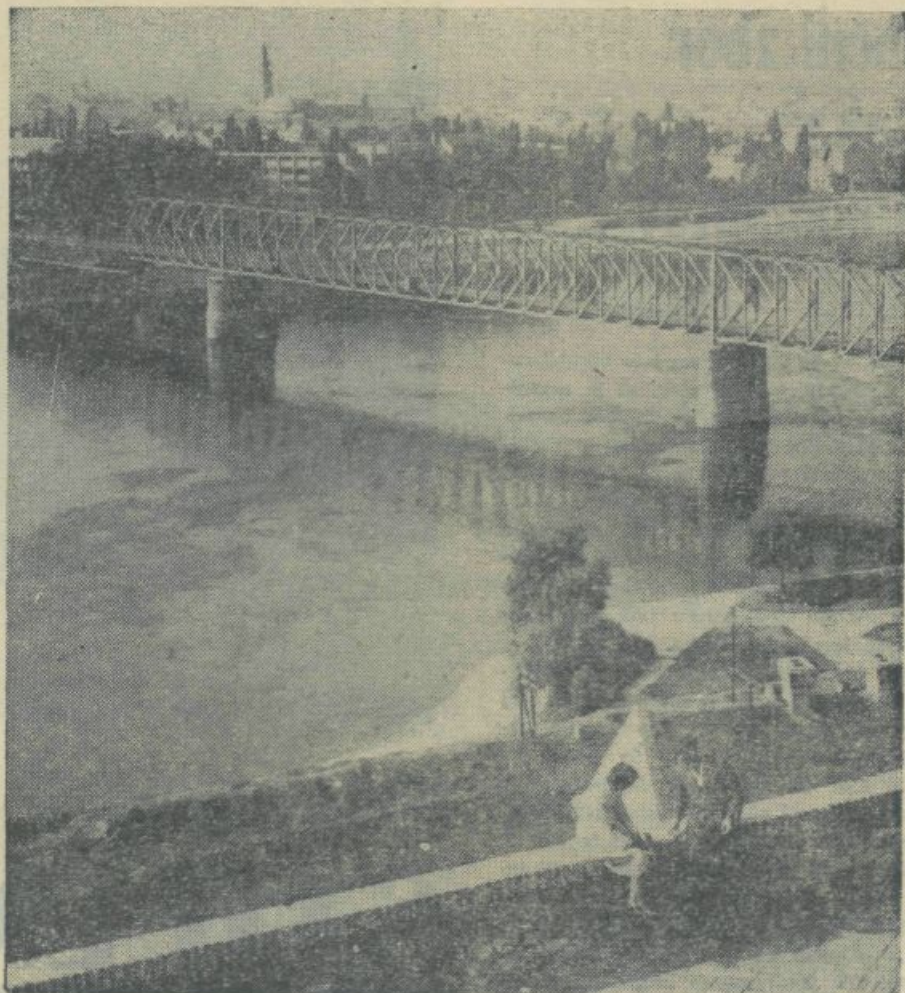
Tehnološka fakulteta usposablja na prvi stopnji strokovnjake z visoko izobrazbo za tehnologijo sladkorja, škroba, konditorskih proizvodov, moke, mesa, gotovih jedil, mleka, sadja, povrtnine, špirta, piva, vina, rastlinskih olj in maslač. Na drugi stopnji pa si študentje pridobivajo kvalifikacije za delo v industriji ogljikovodične hrane, za konzervno industrijo, tehnologijo mikrobioloških procesov in industrijskih maslač. Novoosnovani odsek na petrokemiji bo usposabljal strokovnjake za delo v industriji nafte, derivatov in zemeljskega plina. Pravna fakulteta ima tri usmeritve: pravosodno, upravno in družbeno-politično.

Medicinska fakulteta šola zdravnike splošne prakse.

Agronomska fakulteta ima študij porazdeljen na štiri smeri: poljedelsko, živinorejsko, sadjarsko-vinogradniško in usmeritev za varstvo rastlin; na drugi stopnji pa dela usmeritev za mehanizacijo v kmetijstvu z dvema različnima smerema: melioracije in kmetijska mehanizacija.

Skrb za študentski standard

Materialna vprašanja študentov v Novem Sadu so reševali vzporedno z izgradnjo objektov novosadske univerze. Objekti družbenega standarda študentov, ki so jih gradili v samem začetku, so imeli bolj provizoričen značaj, ker so jih v večini primerov dobili z adaptacijo že obstoječih objektov, kasneje pa so začeli s sistematično izgradnjo. Za nastanitev študentov obstajajo trenutno v Novem Sadu štirje študentski domovi s kapaciteto 1500 mest, za študentsko prehrano pa skrbita dve restavraciji, v katerih se hrani 1600 abonentov. Tudi pogoji v vseh teh institucijah so ugodni. V načrtu imajo gradnjo nove študentske menze, katere skupna vrednost bo presegala 180 milijonov dinarjev.

Novosadska panorama

Na univerzi imajo tudi študentsko polikliniko.

Od skupnega števila rednih študentov, ki jih je približno 4.550, prejema 2.345 študentov štipendijo ali kredit. Študenti novosadske univerze se poslužujejo kreditov iz enotnega republiškega sklada za študentske kredite.

Študentsko kulturno-zabavno življenje

Videti je, da so študentje v Novem Sadu precej dobro poskrbeli za prijetno preživljanje svojega prostega časa. Na univerzi deluje Akademsko kulturno društvo, ki združuje celo vrsto sekcij. Največ zanimanja pa je vsekakor za folklorno sekcijo.

V Novem Sadu imajo tudi svojo posebnost — študentski kabaret v kletnih pro-

storih zgradbe, kjer imata svoj sedež univerzitetni odbor zveze študentov in uredništvo študentskega lista INDEX.

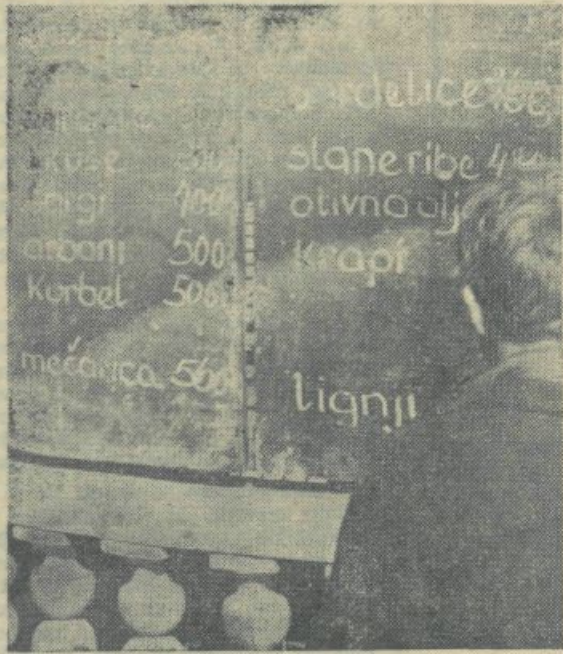
Brez načrtov seveda ne gre

Tudi na najmlajši jugoslovanski univerzi jih imajo mnogo. Po nekaterih podatkih bo v AP Vojvodini do leta 1965 potrebnih približno 12.000 strokovnjakov z visokošolsko izobrazbo in to zlasti ekonomistov, agronomov, zdravnikov, pravnikov, strojnih inženirjev in tehnikov ter tehnologov. Perspektivni načrt predvideva, da bo leta 1970 študiralo na novosadski univerzi okoli 18.000 rednih in izrednih slušateljev.

Prav imajo tisti, ki trde, da so tudi študentje, ki iz leta v leto prihajajo študirat v večjem številu, dali Novemu Sadu nov pečat.

IVO VAJGL

Kako je s popusti za študente?

Blagajna na Gospodarskem razstavišču. Zgodaj je še in ni še običajne gneče pri okencu. Končno od nekod prideta otroka, ki bi jima lahko prisodil 10 let.

Dva starejša možaka stopita bliže in eden majce zviška sicer, pa vendar priliznjeno reče: »Fantek, ali mi kupiš dve karti? Veš, taki za »ta malec, po petdeset din!«

»Koliko mi daš za to?« je bil mali takoj pripravljen trgovati.

No, izid je bil, da sta »velika« dobila dve karti za dvesto dinarjev (sicer bi plačala štiristo), mala dva pa vsaj svoj sladoled ali pa cigareto.

Čast postati akademski državljan je združena z mnogimi prijetnimi zadevami, kot so svobodno obiskovanje matinej in izostajanje s predavanj, ne da bi te zato kdo kaznoval, izgubiš pa tudi veliko pravico, ki si jo danes laste samo še srednješolci. Na noben način ne moreš na prireditve, ne da bi plačal polno ceno. Malce čudno! Kaže, da se standard pri prehodu iz srednje šole na univerzo tako dvigne, da se ekonomsko lahko izenačimo s tistimi, ki so redno zaposleni!

Poskušal sem zvedeti, kako je danes s študentskimi popusti. Na nedavni nogometni tekmi sem se z indeksom v roki postavil v vrsto pred stadionom in ko sem prišel na vrsto, sem ga pokazal in nedolžno dejal: »Eno študentsko, prosim!«

Pogled, ki me je oplazil, je izdajal, da vedo, da nisem stalen obiskovalec tekem. »Nimamo,« je bil kratek in zavržen odgovor in bil sem ob 350 dinarjev. Na upravi športnega društva Olimpija so mi kasneje povedali, da to pri njih že dolgo ni več v navadi.

»Saj veste, v kakšnem materialnem položaju so klubi. Živimo iz rok v usta (in kupujete igralce!), sicer pa nam ceno vstopnic določijo pri zvezi v Beogradu. Tako ne moremo nič storiti za vas študente, čeprav bi radi.«

Enak odgovor so mi dali tudi pri nogometni zvezi Slovenije.

Verjel sem jim in potrkal pri košarkarjih.

»Za skupinske obiske iz srednjih šol dajemo polovično vstopnino. Za študente pa zaenkrat ne moremo storiti nič. Če bi karte pošiljali neposredno na fakultete, bi še nekako šlo. Vemo pa, kako je bilo v preteklosti, ko smo že imeli tako imenovane študentske karte. Nekdo je kupil 15 kart (za kolege!), potem pa jih je z dobičkom preprodal. Zaradi zlorabe smo morali ta način opustiti. Če pa bo zveza študentskih športnih organizacij pokazala dovolj zanimanja za razpošiljanje kart po fakultetah, kjer jih bodo dvignili z indeksi, se bo že našla kakšna rešitev.«

Najbolje so urejene razmere s popusti za študente v SNG, Ustanova, ki ima verjetno največje težave s finančnimi sredstvi, si lahko privoščijo letno s študentskimi abonmaji 10 milijonov primanjkljaja. Za dve polni hiši je študentov s karto Abonma ZSJ v Drami in pravijo, da so najbolj hvaležna publika.

Opera študentskih abonmajev nima, na dan lahko uprizorijo samo eno predstavo, obvezujejo pa jih tudi

številna gostovanja. Pa vendar so našli rešitev, ki pa žal med študenti ni znana. Za abonmajske predstave vseh redov v operi od A do P lahko študentje z indeksom dobijo za polovično ceno sedeže na galeriji, ki niso zasedeni z rednimi abonenti. Te ugodnosti so se doslej le redki posluževali, ker pač širšemu krogu ni bila znana.

Deset milijonov izgube, ki jo povzročajo študentski abonmaji, pokrije kolektiv SNG sam z notranjo dotacijo. Napravili so že prošnjo na svet za šolstvo SRS, vendar brez uspeha.

Novoletni sejem je sicer že daleč za nami, pa vendar: edini, ki so pri nas pravi trgovci, so trgovci. Ob novem letu iz skladišč izveljejo staro, nekurantno robo, ki jo je modna mrzlina pustila že daleč za sabo, in jo prodajajo »s popustom«.

Poleg blaga obesijo cene, ki so veljale pred nekaj leti (in so zato resnično nižje kot današnje) ter napišejo z maslinimi črkami: »Prodajamo z 10 do 50 % popusta!«

Ker študentski žep le težko sledi modi, lahko opaziš po vse potrošniških sejnih kolege s novimi puloverji in suknjiči, enakimi, kot so jih nosili študentje že tedaj, ko so oni še drsali srednješolske klopi. Kolegice so tukaj izjema.

Kdor se vozi z vlakom na izlete v planine, ta že pozna to šalo. Z izkaznico Počitniške zveze in pod pogojem, da šteje skupina vsaj pet ljudi, se lahko pelje na polovično skupinsko karto. Zakaj je pogoj pet oseb, nisem mogel izvedeti.

V planinski koči — spet z izkaznico zveze — lahko ceneje prespiš kot navaden državljan. Ne zahtevajo niti pogoja, da prideš v dvojje!

Splošen zaključek vsega je, da bi bilo treba pri popustih podreti zid nezaupanja, ki stoji povsod, kjer se le da. Ta zid smo gradili z dveh strani — mi sami, ki smo včasih izrabljali ugodnosti in nasprotna stran, ki jo največkrat zavede prevelika želja po zaslužkih. Povsod se branijo z izgovorom, češ, kdor si bo želel nekaj ogledati, ne bo gledal na tistih nekaj koračev razlike. Vendar to ne drži; kolikokrat slišimo: »Saj bi šel na tekmo, pa je predrago.«

Verjetno bi se dalo kaj urediti tudi pri popustih za nakup študentskih pripomočkov. IVAN MARENK

Občni zbor kluba diplomantov VEKŠ

Klub, ki je v preteklem letu opravil nekaj zelo pomembnih nalog, se je organizacijsko učvrstil, in tako povsem upravičil svoj obstoj kot organizacija, ki skrbi, da se kolegi po diplomi ne porazgubijo, ampak še dalje ostanejo v stalnem stiku, skupno dalje razvijajo svojo strokovno znanje, sodelujejo v javnem in strokovnem delu organizacij ekonomistov in tako skrbijo med drugim tudi za afirmacijo svojega profila kadra.

Ker je na VEKŠ diplomiralo že približno 300 študentov, ki so razstreseni po vsej Sloveniji, delno pa tudi po ostalih republikah, so se odločili, da bodo povsod, kjer je vsaj 5–10 diplomantov v istem kraju ali področju, ustanovili poverjenišva. Takih krajev je sedaj že čez 15. Dalje so na občnem zboru ustanovili tudi sekcijo študentov ekonomske fakultete v Ljubljani, ki združuje tiste diplomante, ki nadaljujejo študij na II. stopnji v Ljubljani. Teh študentov je okoli 20. Nekaj čez 40 pa jih študira na Visoki privredni šoli v Zagrebu. To so seveda vsi izredni študentje, medtem ko jih redno nadaljuje študij manj kot 10.

Seminarji po vsej Sloveniji

Na višji ekonomsko komercialni šoli v Mariboru predstavljajo izredni študentje čez 70 odstotkov vpisanih; vsako leto se jih vpiše okoli 500. Ustrezno temu je prirejena tudi organizacija izrednega študija, saj imajo izredni študentje organizirane svoje sekcije v 12 krajih Slovenije.

Razen seminarjev, ki jih sekcije prirejajo že po tradiciji, je letos tudi šola začela sama pripravljati seminarje.

Prav tako se je nadaljevala praksa stalnih sestankov predstavnikov šole s posameznimi sekcijami.

V drugem semestru lahko pričakujemo še večji razmah dejavnosti izrednih študentov. V teku je po trenutnih podatkih okoli 20 seminarjev, ki se bodo končali seveda šele v naslednjih mesecih.

mm

V Mariboru ustanovljen študentski plesni klub

Kulturno umetniško društvo »Jože Hermanko« v Mariboru je na lastno pobudo ustanovilo študentski plesni klub ter povabilo k sodelovanju vse študente in študentke, ki so končali začetni in nadaljevalni plesni tečaj, prav tako pa lahko sodelujejo tisti, ki še niso obiskovali plesnih vaj. V klubu lahko plešejo tudi dijaki višjih razredov srednjih šol.

Klub ima namen gojiti plesno umetnost in prirediti plesne turnirje po raznih krajih pri nas in drugod.

Z ustanovitvijo tega kluba bo tudi kulturno življenje mariborskih študentov bolj zaživelo in dobro bi bilo, da bi se tudi v drugih področjih kulturne dejavnosti organizirali v razne klube.

Zimskemu veselju so dnevi šteti

ŠE ENKRAT NA STARO TEMO

ŠTIPENDIJE SO PRENIZKE

Položaj stipendistov ni v Mariboru nič boljši kot v ostalih študentskih centrih. Socialno-ekonomska komisija pri odboru Zveze študentov na mariborskih visokošolskih zavodih je pred kratkim pripravila

analizo o materialnem položaju študentov, po kateri povzemamo naslednje podatke: 1. marca 1963 je od 1218 vpisanih študentov prejelo štipendijo 424 študentov ali 34,7%. Povprečna štipendija je bila 11.525

Minimalna sredstva za delo ZŠ

Predsednika odbora Zveze študentov mariborskih visokošolskih zavodov Janko Rojsa smo povprašali, kako je s finančnimi sredstvi odbora.

— Odbor je za potrebe mariborskih študentov na šestih višjih šolah sestavil predračun v višini 6.300.000 dinarjev. V ta znesek so bili zajeti stroški komisij, prireditve, poslovanja odbora itd. Od te vsote nam je odobrenih 2.600.000 dinarjev, tako da smo sedaj v precej težkem položaju. Vse predvidene izdatke moramo zmanjšati za polovico, nekaterim najnujnejšim pa smo se sploh morali odpovedati.

● In sredstva za kredite in subvencije?

— Predvidevali smo, da bi potrebovali za kredite 40 milijonov dinarjev, za subvencije pa 10 milijonov dinarjev. Skupaj s 160 milijoni, potrebnimi za ljubljanske študente, je znašal pred-

račun 210 milijonov dinarjev. Izvršni svet je od te vsote odobril 74 milijonov, ki pa so bili nakazani na univerze. Medtem ko smo zvedeli za že dodeljena sredstva, je socialna komisija pri UO že naredila predračun izdatkov in razpisala kredite, tako da bi bilo nesmiselno ponovno deliti sredstva, s katerimi v Mariboru problema ne bi rešili, v Ljubljani pa bi ga še povečali. Zato smo na svet za šolstvo naredili ponovno vlogo za dodelitev potrebnih sredstev. Istočasno smo se dogovarjali z univerzitetnim odborom za posojilo, ki ga pa žal nismo mogli dobiti, ker imajo sredstva razdeljena proporcionalno na 12 mesecev in jim jih tako tudi izplačujejo.

● Kdaj boste pričeli s kreditiranjem?

— Verjetno že prihodnji mesec. Višina mesečnega zneska bo 6.000 dinarjev, predvsem zaradi omejenih sredstev.

S. P.

dinarjev. V začetku študijskega leta je bilo na mariborskih višjih šolah 417 stipendistov, od 1448 redno vpisanih študentov. V teku prvega semestra se je stanje nekoliko popravilo, saj je 31. januarja letos od 1448 vpisanih študentov prejelo štipendijo 471 študentov, kar znaša 32,5%. Povprečna štipendija pa je znašala 11.208 dinarjev. Podatki pričajo, da je največ štipendistov iz delavskih družin, in sicer 164, slede otroci iz družin uslužbencev 113, ostalih poklicev 64, kmetov 94, obrtnikov 33 in prostih poklicev 3 stipendisti. Sorazmerno malo štipendistov je iz vrst kmečkih družin, saj je v mariborskem okraju poleg industrijskega življa največji del kmetov. Tudi številka 164 za štipendiste iz delavskih družin je odločno premajhna glede na celotno socialno strukturo mariborskega okraja.

Po šolah so štipendisti razdeljeni takole: največ jih je na višjih tehniški šoli, 149, sledi pedagoška akademija 108, višja ekonomsko-komercialna šola 104, višja stomatološka šola 56, višja pravna šola 33 in višja agronomska šola 21. Preseneča nas zelo nizko število štipendistov na višji agronomski šoli, saj so potrebe po tem kadru izredno velike. Sorazmerno visok odstotek štipendistov na višji tehniški šoli je razumljiv, saj na primer ena največjih mariborskih gospodarskih organizacij — Tovarna avtomobilov in motorjev potrebuje več kot devetdeset inženirjev prve stopnje. Položaj v drugih podjetjih ni nič boljši (Mariborski tekstilni kombinat potrebuje 180 tekstilnih inženirjev prve stopnje, Elektroindustrija in splošna montaža potrebuje več kot 50 diplomantov raznih strok, Iskra 150 itd.).

V analizo niso bili zajeti vsi štipendisti, saj nekatera podjetja kljub prepovedi dajejo štipendije brez vednosti šol, prav tako pa niso zajeti tudi absolventi, ki se večinoma takoj zaposlijo. Prav tako pri analizi niso upoštevali prejemke rednih študentov, ki prejemajo osnovne osebne dohodke.

V zadnjem letu so opazili, da je minimalnih štipendij do 6000 dinarjev vedno manj, kljub temu pa je povpreček štipendije od lani za 317 dinarjev nižji, prav tako pa je tudi procent štipendistov za 2,2% nižji. Te številke so prav nerazumljive, saj so se življenjski stroški in z njimi osebni dohodki zaposlenih povečali, štipendije pa so se celo znižale! Po analizi so ugotovili, da potrebuje študent za življenje v Mariboru 25.580 dinarjev mesečno. Gotovo je, da je razlika med tem zneskom in štipendijami prevelika, zato je nujno potrebno, da se zneski štipendij zvišajo, tako da bi bila spodnja meja 12.000 dinarjev. Razen tega pa bi moralo biti razdeljevanje štipendij bolj demokratično. Le v redkih podjetjih (Impol) sodeluje pri razdeljevanju štipendij tudi mladinska organizacija. V nekaterih podjetjih so že izdelali nove pravilnike za razdeljevanje in višine štipendij. Večina teh pravilnikov predvideva tudi gibljivi del štipendije z ozirom na študijski uspeh študenta. Nekatera podjetja so pred kratkim predlagala, da bi ustanovili v posameznih občinah, okrajih ali pa v študentskih centrih študentski sklad, v katerega bi vsa podjetja obvezno dajala sredstva, ki bi bila odvisna od velikosti podjetij in njihovih potreb po kadrih. Vendar zaradi neenotnosti podjetij do realizacije tega zaenkrat najprimernejšega predloga ni prišlo.

S. PUKL

MAKEDONŠČINA NA PEDAGOŠKI AKADEMiji

Večkrat pozabljamo na enakopravnost jugoslovanskih jezikov. Pri tem se je prav makedonščina znašla v nič kaj ugodnem položaju. Medtem ko je pred osvoboditvijo slovenščina imela vsaj svojo domovinsko pravico, makedonščina še tega ni imela; v Makedoniji so se v šolah učili le v srbohrvaščini. Po vojni se je stanje bistveno spremenilo, vendar pa še vedno ni najbolje. V Makedoniji se sicer uče v makedonščini, pač pa se v drugih republikah seznanjajo z makedonskim jezikom samo mimogrede in obravnavajo makedonsko književnost le kot nekakšen privesek pri pouku srbohrvaškega jezika.

Prav zato je vreden pohvale ukrep pedagoške akademije v Mariboru. V svoj predmetnik je namreč sprejela tudi pouk makedonskega jezika in tako postala verjetno prva šola te vrste izven Makedonije, kjer bodo poučevali tudi makedonščino. Predavanja iz makedonščine imajo sicer tudi na ljubljanski filozofski fakulteti, ki pa jih spremlja le skupina slu-

šateljev, ki so se za to odločili prostovoljno, medtem ko bo na mariborski pedagoški akademiji pouk obvezen, vsaj za študente srbohrvaške smeri.

Kot nam je povedal direktor šole, prof. Mitro Bračić, bo 11 rednih in 34 rednih slušateljev skupine srbohrvaškega jezika imelo tedensko tri ure makedonščine in to dve uri predavanj in eno uro vaj.

Minuli teden so že imeli uvodno predavanje. Predaval je Blaže Ristovski, lektor makedonskega jezika na ljubljanski filozofski fakulteti. Blaže Ristovski bo tudi poslej predaval na mariborski pedagoški akademiji.

Na ta način si bodo bodoči diplomanti pedagoške akademije pridobili osnovno znanje iz makedonskega jezika, literarne zgodovine in književnosti, ki ga bodo lahko posredovali svojim učencem v okviru pouka srbohrvaščine na šolah. Za sedaj nimajo ne ambicij ne možnosti, da bi poučevali makedonščino kot samostojen jezik.

B. MAKSIMOVIC

Za uspešnejše delo

Zaključki VI. konference Zveze študentov v Novem Sadu so analizirali dejavnost Zveze študentov v obdobju med V. kongresom in VI. konferenco. Iz zaključkov posameznih komisij na konferenci je komisija za sklepe formirala enotne zaključke konference. Ker smo izvlečke iz zaključkov nekaterih komisij že objavili, se bomo izognili ponavljanju.

Ideološko-politično delo študentov mora vsebovati reševanje in vodenje celokupne študentske problematike.

Razvijati je treba borbo mišljenj na demokratičnih osnovah preko sistema upravljanja in samoupravljanja, z demokratizacijo in večjo dejavnostjo študentov.

Prizadevati si je treba za večjo idejnost študija, večji obseg znanstveno-raziskovalne dejavnosti študentov, za boljše delovanje informacijskih sredstev, posebno študentskega tiska, za dopolnilno idejno izobraževanje vsakega posameznika, ki ga morajo uveljavljati vse organizacije študentov.

Zavzeti se je treba za nadaljnje izpopol-

njevanje študijske reforme, ker je ne smemo sprejemati kot administrativni ukrep, temveč kot proces, ki ima svojo globoko vsebino, katerega cilji so sodobni načini študija ter vzgoja kadrov, ki jih družba dejansko potrebuje.

Zaradi tega je nujno, da Zveza študentov sprejme nekatere sklepe kot napotilo za aktivno sodelovanje študentov pri uveljavljanju študijske reforme:

- treba je zagotoviti nadaljnje sodelovanje vseh subjektivnih sil na visokošolskih ustanovah pri spremembah in dopolnitvah študijskih načrtov in programov,

- Zveza študentov mora biti iniciator širšega sodelovanja med visokošolskimi ustanovami in prakso,

- treba se je boriti proti pasivnosti, včasih pa tudi reakcionarnosti nekaterih študentov in predavateljev v procesu študijske reforme,

- povečati je treba študijski uspeh študentov in zagotoviti sodelovanje študentov in profesorjev pri rešitvi tega vprašanja.

- mladino bi bilo treba že pred vpisom na I. stopnjo poklicno usmerjati. Ker študent dela in živi na univerzi, je nujno njegovo sodelovanje v vseh organih upravljanja in samoupravljanja.

Zaradi tega je ena izmed osnovnih nalog Zveze študentov, da se bori proti negativnim stališčem, da študentje nimajo pravice do sodelovanja v organih družbenega upravljanja in samoupravljanja. Menimo, da so takšna stališča dogmatična in cehovska ter ne izhajajo iz dejanskega stanja v našem visokem šolstvu, ampak iz čisto osebnih interesov.

Zveza študentov si mora prizadevati za

javnost dela organov samoupravljanja in družbenega upravljanja, za čimvečjo demokratičnost pri delu teh organov, pri čemer se mora uveljavljati praksa, da se študentski predstavniki predhodno posvetujejo s širšim krogom študentov.

Čim več pozornosti je treba posvetiti smotrnemu izkoriščanju študentovega pro-

stega časa, razvijati raznovrstne izvenšolske dejavnosti, kot so kulturna, športna, rekreativna, tehniška in ostale.

Zveza študentov mora vplivati na dvig splošne razgledanosti študentov in njihovo vključevanje v kulturna dogajanja ter se zavzemati za pravilna stališča pri vrednotenju kulturno-umetniških stvaritev.

IZDELANI KRITERIJI za sprejemanje v domove

Nadaljevanje z 2. strani

v peti na fakultetah, kjer traja študij pet let). Ti morajo za bivanje v študentskem domu do 1. oktobra 1964 opraviti vse izpite iz 3. oziroma 4. letnika. Zakaj je ta določitev v delnem nasprotju s prejšnjo, ni znano, sodimo pa, da je šlo komisiji, ki je sestavljala kriterije, predvsem za to, da že v letošnjem koledarskem letu vzpostavi red, po katerem bodo določbe prej prišle do izraza.

Komisija za študijska vprašanja in družbeno upravljanje ter študijski referenti fakultetnih odborov so določili tudi kriterije za absolvente prve in druge stopnje. Ker večina fakultet predpisuje 6-mesečni absolventski staž, je predvideno, da bodo letošnji absolventi izgubili pravico bivati v študentskem domu (kot doslej) 1. aprila 1965. Absolventi iz leta 1963 pa se bodo morali posloviti od študentskih domov (po kriterijih še iz lanskega leta) 1. aprila. Tem je komisija podaljšala bivanje od 15. februarja letošnjega leta na kasnejši rok.

Posebna beseda velja absolventom prve stopnje, kar je novost v letošnjem letu vsaj glede tolmačenja absolventskega staža. Absolventi prve stopnje bodo imeli pravico bivanja v študentskem domu po 1. oktobru samo v primeru, da so tedaj že dvignili diplomsko delo (če je to predpisano) in če statut fakultete priznava za študente, ki so absolvirali drugi letnik, absolventski staž.

Kriteriji so, čeprav zaenkrat le na papirju, izdelani toliko pred rokom, da bo onemogočeno vsako izigravanje ali izgovarjanje, da kriteriji niso bili znani. Jesen bo pokazala, kako bo poplačan trud komisije in študijskih referentov. Takrat se bo pokazalo, če so kriteriji, ki so jih po dolgih razpravah sprejeli, zaživel v odločitvah sprejemnih komisij. Vsako popuščanje posameznikom bo prineslo kopico težav in bo imelo za posledico, da tudi sedanjí kriteriji ne bodo ostali. Upajmo, da drugo leto ne bo nevednosti...

—bsl—

● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI

NOVO TOLMAČENJE ŠTUDIJA GEODEZIJE

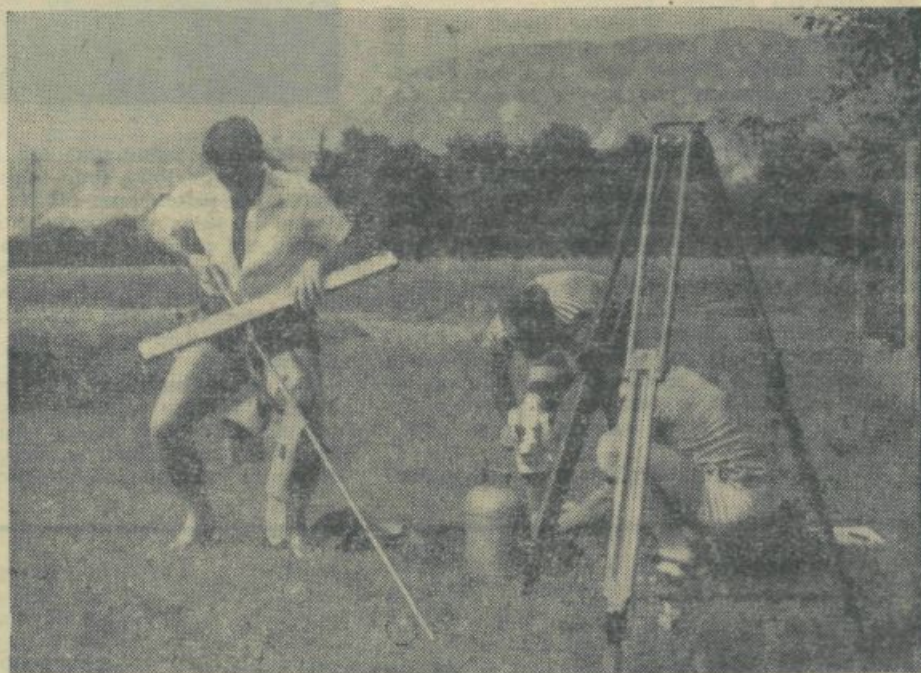
J. Turnšek, dijak zadnjega letnika gimnazije, bi rad zvedel, kakšna je resnica o študiju geodezije glede na precej pesimistične izjave strokovnjakov v preteklem letu. Pravi, da je za študij navdušen, boji se pa, da ne bo dobil zaposlitve. Prosi nas, da mu svetujemo. Obrnili smo se na predstojnika geodetsko komunalnega oddelka FAGG, prof. Toneta Klemenčiča.

V času, ko se proizvodnja vse bolj razvija, kar ima za posledico preseljevanje iz naselja v naselje, postaja mesto vse bolj kompliciran gospodarski, sociološki in družbeno politični faktor, ki zahteva ustreznega strokovnjaka, ki ima poleg tehničnega znanja tudi ustrezno ekonomsko, sociološko in družbeno-politično razumevanje za ta vprašanja. Pojavlja se potreba po komunalnem inženirju, ki bo reševal kompleksna vprašanja graditve naselij z gradbenega in geodetskega stališča.

Na oddelku je študij na komunalni

smeri prilagojen tako, da dobijo študentje osnovno znanje iz gradbeništva, geodezije in urbanizma, pa tudi iz komunalnega gospodarstva. S tem se oblikuje lik komunalnega inženirja, ki naj bi bil predvsem sposoben sodelovati pri programiranju razvoja urbanističnih aglomeracij in naj bi temeljito obvladal probleme s področja nizkih gradenj, urbanističnega in regionalnega planiranja. Sam položaj zahteva, da pozna še posebej komunalno gospodarstvo; komunalne naprave so namreč v sodobnih mestnih osnoven okvir, ki opredeljuje način življenja.

Od letošnjega šolskega leta naprej je študij reorganiziran. Prej sta bili na oddelku dve ločeni smeri, geodetska in komunalna. V prizadevanju, da se študij čimbolj racionalizira (težave s prostori), je v lanskem letu prišlo do spremembe učnega načrta. Za prva tri leta je določen enoten učni načrt za obe smeri, usmeritev v geodetsko oz. komunalno

smer pa je predvidena v sedmem oz. osmem semestru tako, da imajo v tem letniku ločena predavanja geodeti in komunalci. To se že izvaja v I. letniku.

Potrebe po komunalnih inženirjih so

že danes velike. Nasprotno pa celo ljudje v geodetski operativni pogosto pravijo, da so novi strokovnjaki nepotrebni in celo, da ne bodo dobili zaposlitve. To izvirja iz tega, ker se ne zavedajo, kakšna je njihova vloga, hkrati pa se boje za svoja mesta. To mnenje je prodrlo celo v poklicne posvetovalnice, ki odločno odsvetujejo bodočim študentom vpis na geodezijo. Res žalostno, da niti tam, kjer bi morali imeti objektivne analize dejanskega stanja, ne poznajo potreb, ki obstajajo danes, še bolj pa bodo prišle do izraza v bodočnosti. Če bi danes imeli na razpolago strokovnjake, bi jih takoj lahko zaposlili vsaj petdeset, povprečen letni vpis na geodezijo pa je okrog 15 študentov.

Potrebe bodo še večje, ko se bodo sadovi dela inženirjev, ki končujejo študij danes, pokazali v praksi. Šele takrat se bo vidneje izrazila njihova strokovna ustreznost pri reševanju problemov oblikovanja naselij. Dejavnost komunne ne more biti uspešna, če ne razpolaga z ustreznim strokovnim kadrom iz področja graditve komunalnih naprav in urbanizma. Ob vsem tem pa bi morale komune pokazati več razumevanja za štipendiranje. Kaže, da danes še niso spoznale potreb po tem kadru, niti vloge, ki naj bi jo imeli v življenju komunne.

Odpirajo se široke možnosti za njihovo uveljavljanje; bodoči študentje naj se tega zavedajo in tako odločitev za študij na geodetsko komunalnem oddelku ne bo več problematična.

P. F.

KLUB MLADIH

Zaposlimo mlade s tem, kar jih zanima

Doraščajoča mladina je bila v precejšnji meri prepuščena sama sebi. Vsaj do sedaj ni bilo ustanov, ki bi mladim nudila možnost za kulturno udejstvovanje. Želja je bila velika, možnosti pa zelo majhne.

Skupina mladih ljudi pri okrajnem komiteju ZMS je pred tremi leti ustanovila svoj klub. Zadal so si nalogo, da kulturno in družabno-zabavno življenje za mladino, v katerem je vladalo popolno mrtvilo, spravijo v tek, da svoje kolege zainteresirajo za probleme, ki jih teže, ter jih kritično začno obravnavati. Začeli so na področjih, kjer so vedeli, da bodo uspehi. Mladino zanima glasba, film, igrilstvo. Pri svojem klubu so ustanovili filmsko, igralsko in folklorno sekcijo ter klub mladih novinarjev. Delo se je sicer začelo, pa tudi kmalu prenehalo. Nastale so težave, ker so se z dvigom kvalitete pojavili tudi osebni ekonomski interesi članov in edina dediščina, ki je ostala, je današnji mladinski kino, ki se je razvil iz filmskega kluba.

Klub je sicer obstajal še naprej, toda šele letos si je našel novo obliko in vsebino dela. Njegov namen je, prikazati svetovno dogajanje v obliki javnih tribun, glasbeno življenje v obliki koncertov približati širokemu krogu mladih poslušal-

cev in zabavo postaviti iz okvira običajnega plesa v novo kvaliteto, kjer bo vsakdo aktiven ustvarjalec in bo sam prispeval del svojih sposobnosti za popestritev svoje zabave.

Se pred rednim programom dela, ki ga bodo oblikovali čez nekaj mesecev, pripravljajo nekakšen eksperimentalni program. S pripravi na to se ukvarja že kar številni krog sodelavcev iz Zveze mladine, katerim pomagajo strokovnjaki posameznih področij. Za delo poskušajo pridobiti čim širši krog lastnih sodelavcev.

Prvič se bodo predstavili javnosti že 8. marca. Ze tokrat bodo mladi sami sodelovali v programu.

»Naša želja je,« pravi predsednik kluba tov. Repovž, »da bi se mladi čimbolj, predvsem pa sproščeno, zabavali in medsebojno spoznali. Nasmejali naj bi se lastnim napakam. Za primer vzemimo: vsi vemo, da učni uspehi na šolah ob semestru niso bili preveč rožnati. Zato bomo namesto dolgočasnega pletuma, ki bi o tem razpravljali, na zabaven način prikazali sestanek šolske skupnosti, kjer bomo ob karikaturah videli, kje grešimo. Verjetno pa je, da bodo spregovorili prav tisti, ki so dosegli slab uspeh na svojem

delovnem mestu — v šoli, ne pa njihovi predstavniki v organih samoupravljanja na šoli, ki so navadno dobri dijaki.

Trenutno dobiva klub sredstva za svoje delo od okrajnega komiteja ZMS, ko pa bo delo znotraj kluba dobilo tudi svoj odraz v javnosti, potem pač ne bo težko dobiti kaj več sredstev za nadaljnji razvoj, saj se kaže v zadnjem času vse več razumevanja za probleme mladine.

Ker med mladimi ni pravega zanimanja za sodobno slovansko literarno ustvarjanje, bodo organizirali večere, na katerih bodo sodelovali literati naše najmlajše generacije, ki sodelujejo pri raznih književnih revijah. V neposrednem stiku s poslušalci bo odziv verjetno precej večji, še posebno, ker bodo nastopajoči ob branju del tudi pojasnevali idejne tokove, s katerimi izražajo svoj miselni svet.

Dejavnost kluba je trenutno vezana na razmeroma ozek krog ljubljanske mladine. Z nastajanjem novih klubov po občinah pa naj bi osrednji klub prevzel mentorstvo vlogi in posređeval svoje izkušnje, saj na primer ponekod ne vedo, kam bi s sredstvi, ki so jih dobili za dejavnost. Preprosto ne najdejo oblik dela, ki bi pritegnile mladino, hkrati pa bi jo tudi primerno vzgajale.

I. MARENK

POL URE PO
PREDSTAVI

ZGODBA O VASKU

Zgodba o Vasku francoskega avtorja libanonskega porekla se v nekem smislu navezuje na polpreteklo tradicijo Claudela in Giraudoux, čeprav je njen odklon od konvencij meščanske poetične dramatike skorajda popoln

Korenine tragične poezije globoko poganjajo v absurdno irealnost možnosti, v šarm minljivega, neoprijemljivega sna o sreči, v večno razklani paraleli človekovega najbolj spontanega, bizarnega intimnega in konkretno, družbenega pogojenega bivanja.

Ce je res, da se v delih Georges-a Schehadéja oglašajo nota resnične poezije, ki v svojem dramatičnem vrelšču vzkipi v lirično mitologijo neke stvarnosti, potem je brez dvoma res, da se pesnikovo hotenje v svojem odsevu v naši zavesti preoblikuje v grenko podoživljanje naših lastnih trenutkov usodne nemoči, brezpomembnosti, smešnosti in krhkosti.

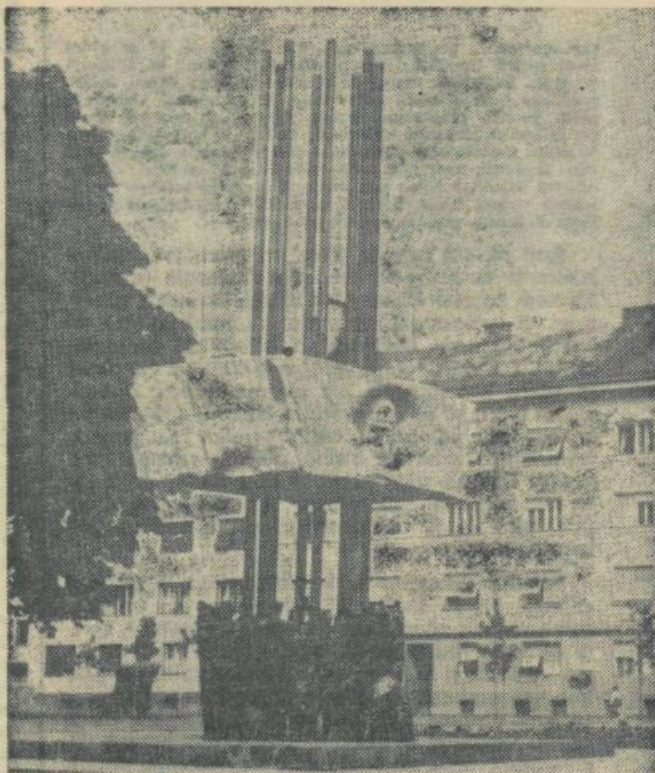
Preko kategorije razvednotenega razuma uspeva Schehadéju vzpostaviti neposreden odnos z gledalcem in ga brez posebnih priprav soočiti z dramsko situacijo, v kateri se nenavadno, fantastično in metafizično svobodno meša z realnim, vsakdanjim in znanim ter se istočasno razvija v osmišljen problem našega časa. Po vsebinski plati je Zgodba o Vasku oster, angažiran tekst, satira na vojno in svet militarizma. Smrt strahopetnega, mesečnega, nautnega, malce omejenega junaka, ki se prostovoljno odloči za kvaziherojsko smrt, ni le zadovoljevanje s prikazom absurdnosti tega sveta, temveč tudi njegova obsodba.

Razlika med pošastnim, grozljivim svetom Becketta — obljubljenim z infra človeškimi bitji, ki izmenjujejo presunljive besede, krike rezanja, od katerih nam je slabo — tem obelodanjenjem nekega ne- bivanja izven literature, izven vsega in svetom Schehadéja, ki nas opozarja in sviri pred istimi perspektivami z melanholično nežno poezijo, včasih presunljivo, nikoli pa prisiljeno ali zlagano, je dovolj zgovorna. Schehadé se ne obrača na utrujenega gledalca, ki ga je treba pomiriti in razvedriti ter ga nato ob pravem času vzbuditi z injekcijo spretno doziranih dražil, temveč na gledalca, ki je dovolj dovtopen za uživanje v nepričakovani in nenadni odtujitvi.

Tekoč, subtilen dialog Schehadéja, ki od časa do časa zablisti in se sprevrže v sijajne bravure, zna biti tudi dolgočasen in malce dolgočasen. Osnovna napaka sicer izredno sveže delujočega teksta je neka stilna neuravnovešenost, neko premalo preoblikovano sorazmerje med poezijo in grotesko, ki ga tudi ljubljanska predstava ni znala pregnesti v popolnoma celovito gledališko doživetje.

Scena Melite Vovkove, Svete Jovanovića in Uroša Vagaja je v svoji podporni nedomislivosti veliko pripomogla k temu, da je ta stilna neenotnost tudi po vizualni plati prišla do svojega eklatantnega izraza. Kostumi Miše Jarčeve so edini organizirali ta resnični svet izmišljotin v neko organsko osmišljeno celoto. Od igralških stvaritev bi poleg solidnega P. Bibiča (Vasko) in zmerno šarmantne M. Potokarjeve (Marjetica) kazilo omeniti še z izrednim občutkom izpolnjene figure B. Miklavca (Cezar), A. Kurenta (Mirador) in A. Valiča (Major Bounst).

DUSAN JOVANOVIĆ

Čeprav je že nekoliko pozno in na prvi pogled ni aktualno, bi spregovoril nekaj besed o tej mariborski kiparski pridobitvi. Spomenik namreč še stoji in nas tako vsak dan opozarja nase.

Oglejmo si ta čudež kiparskega dela: na nizkem podstavku je razvrščena v krogu skupina figur, ki menda predstavljajo slovensko zgodovino. Iz tega kroga, se pravi, iz slovenske zgodovine, se dviga osem drogov, nanje pa je pritrjena ogromna granitna klada s Kidričevim reliefnim portretom.

Že na prvi pogled deluje spomenik neenotno, delno zaradi materiala (nemogoče razmerje med granitom in bronom) in razvrstitve mas, zlasti pa zaradi neenotnega likovnega koncepta. Spodnji del, ki je v materialu in tudi stilno (če pojmujeemo stil zgodovinski) vsaj za silo enoten, je še vedno konglomerat neprebavljenih tujih vplivov (osebnih, individualnih stilov). Najprej opazimo likovne elemente Moora (značilna deformacija nekaterih glav) in Zadkina (noge s karakterističnimi izrastki in okenske rešetke v prsih), le da so tu nefunkcionalno porabljeni. Pri obeh kiparjih imajo ti elementi svoj pomen, brezup pri Mooru, pri Zadkinu pa obup, bolečino (rešetke) in napor, upornost itn. (futuristično oblikovane noge). Zadkinove figure so skoraj vedno v napornem gibanju, ki opravičuje takšno oblikovanje udov. Batičeve figure so navadno mirne, njihovi gibi pa ležerni. Vse to kaže, da kipar pomena

KIDRIČEV SPOMENIK V MARIBORU

prevzetih elementov ni razumel in se zdi, da morajo že sami po sebi prispevati k modernosti plastike. To pa ne pomeni nič drugega, kot da je za Batiča moderno sinonim za modno.

V javnosti precej razširjena interpretacija spomenika pravi, da se Kidrič tu dviga nad slovensko zgodovino. Takšne vrste interpretacije z delom nimajo nobene dejanske zveze in so pri kakršnikoli umetnosti odveč. To je deklaracija, ne pa vsebina. S popolnoma enako pravico bi lahko postavil na podstavek kaj drugega.

Da pa je Batič samo deklarativno mislil, in da je njegovo delo slaba obrt, nas kip sam prepriča. Če ne vemo za omenjeno interpretacijo in če ne poznamo Kidriča, nam spomenik ne pove nič drugega, kot da kazi bližnjo okoličico. Pravzaprav bi ga lahko imenovali spomenik slabemu okusu.

Kako pa je sploh prišlo do naročila? Najprej so razpisali natečaj, sodelovalo je nekaj kiparjev in, bogu bodi potoženo, vsi prispevki so bili slabi. Seveda ima slaba kvaliteta svoje vzroke in prav gotovo niso vsega krivi samo kiparji. Natečaj je imel namreč predpis: Kidričev portret (spomenik ni apriori portret). Seveda je popolnoma nesmiselno in estetskemu rezultatu škodljivo takšno usklajevanje dveh tako različnih konceptov, kot je stilizacija sodobnih slovenskih kiparjev in akademsko realistični portret. Batič je dobil naročilo naknadno, po končanem natečaju. Zdi se mi, da Batičev spomenik ni veliko boljši od nagrajenih osnutkov. To je zelo slab spomenik in slabih spomenikov (to je samo moje mnenje) sploh ni treba postavljati. Človek ima nehote vtis, da je denar za spomenik bil in da ga je bilo treba za vsako ceno porabiti, po drugi strani pa skoraj vse kulturne institucije v istem kraju životarijo z minimalnimi sredstvi, precej manjšimi, kot so jih porabili za spomenik.

Braco Rotar

GLOSA

Morda tudi drugače

Kaj, ko bi vso stvar malo obrnili in si jo ogledali tudi z druge strani? Lepo in prav je, da se je več obiskovalcev naših kinodvoran oglasilo in pritožilo v dnevnem časopisu (Pisma bralcev) ob filmu Ljubimca iz Teruela, ker so jih z opazkami in vzklikanjem in smehom razjezili nekateri »objestneži« in »razgrajaci«. Zdi se, da so v navalu srda, ko so pisali, samo dvignili zapornice ogorčenja, ki jih je tiščalo, ker jim je roko vodila želja, da si dajo duška in se pomirijo. Torej se ni čuditi, da so nekatera druga vprašanja od teh »objestnežih« in »nesramnežih« ostala nenačeta.

Dejstvo, da se med filmskim občinstvom med predvajanjem zahtevnejših stvaritev pri nas skoraj redno med vsako predstavo pojavljajo ekscese, samo po sebi ni toliko zanimivo, kakor pa, če ga povežemo z dolgoletnim neodgovornim zanemarjanjem in zapostavljanjem »umetniških« — resnih filmov na rovaš »zabavnih« — lahkih filmov. Spregovoriti o tem nikakor ni ne lahka in ne hvaležna naloga. Dolga vrsta naglanih grehov naše filmske produkcije (Vesna II, Družinski dnevnik, Naš avto, Pazi Seki, snima se in še lepo število drugih naših »veselih komedij«, pa vrsta naših filmov z vojno tematiko v stilu kavbojk in tudi nekaj kriminalnega žanra), naše filmske koprodukcije (Karolina reška, Otoki itd., da raje ne začnem pedantno razgrinjati ta kup umazanega perila) in naše filmske distribucije, ki je uvažala »komercialne« filme in za vsakim vogalom s kričecimi, na primitivne nage preračunanimi tepaki ponujala svojo zaudarjajočo dušno hrano, je zapustila posledice, ki jih filmska vzgoja

na šolah ne more odpraviti (ker je generacija, ki je v mladosti prejela največ injekcij »lahkega filma«, že iz šol), ki jih naši publicisti in kritiki ne morejo kakor po čudežu odpliniti in ktere bo naša bodoča koprodukcija in distribucijska filmska politika (?) lahko le v daljšem obdobju izgladila. Ne dvomimo so izpadi »objestnežev« ena od oblik, v katerih se te posledice kažejo. Vso krivdo valiti na naše produkcijske hiše in distribucijska podjetja bi pomenilo izkrivljati resnico, kajti njihovega dela ne moremo trgati od kompleksnega procesa demokratizacije našega družbenega življenja, od celotne kulturne politike na področju filma, od posegov birokracije in njenih interesov itd., kajti v praksi se je vse opredmetilo v raznih »instrumentih« in »mentalitetah«, rodilo pa sadove najplitvejše plaže primitivnih špekulantov in komercialistov. Čemu je naša filmska produkcija skoraj dvajset let po osvoboditvi še zmerom v plencah in jugoslovanski igrani film domačemu in tujemu občinstvu bolj ali manj nezanimiv, čeprav smo za posamezne filme odšteli več sto milijonske zneske, je več ali manj jasno. Dokler bo pri nas film industrija, drugače tudi ne more biti.

Zdi se, da k sreči porazni deficit v blagajnah silijo k razmišljanju. Ko bi teh ne bilo, ko bi se naše občinstvo kulturno ne osveščalo in ne bi postavljalo višjih kriterijev (kar je prinesel stihijski razvoj), koga bi ob polnih blagajnah skrbela kulturna, prav človeška pohabljenost neosveščene množice? Mislim, da odgovor ni lahek.

Najbolj razgrajajo med filmskimi predstavami tisti mladi ljudje, ki so

šli v uk ali po končani šoli v tovarno. Gotovo pa je, da tudi srednješolci in študenti marsikdaj pokažejo svojo nekulturnost. Vendar pomeni stopnja kulturne izobrazbe vajeniške in delavske mladine veliko težji, na videz skoraj nerešljiv problem. Nikakor ga ne bomo rešili z ogorčenimi protesti ali predlogi, naj se v eni izmed kinodvoran predvajajo zgolj umetniški filmi, ki jih »objestneži« ne bi hodili gledat, ker bi raje obiskovali ostale kinodvorane, kjer bi predvajali »zabavne« filme. Tako stališče je egoistično in nima prav nič skupnega s socialističnim angažiranim človekom. Taka stališča so najnevarnejša, ker so videti na prvi pogled razumna in upravičena: v skrbi za ... je treba itd. Da so bili ti »razgrajaci« že odrinjeni od skoraj sleherne kulturne izobrazbe, ne bi utemeljeval in dokazoval. — Zdaj pa naj bi jih enostavno odvrgli in jih ozmerjali za »nekulturne. že«, jim mačehovsko rezali kulturo in toliko da ne prepovedali vstop v dvorano k ogledu umetniških filmov — v kulturni hram, ki je samo za tiste, ki so in ki imajo ...

Poraja se mi vprašanje: zakaj ne vrtno v vseh kinematografih dobrih filmov? Zakaj nas je treba kar naprej pitati s plažo? Ker so dobri filmi predragi? (Kako dragi so superspektakli, ki jih uvažamo. So bili npr. »Stirje jezdec Apokalipse« poceni film?) Ali je res tako škoda denarja za umetnost? Za kulturni dvig naših ljudi? Da bi bilo manj Dizdarevičev in Berišev, duhovne revščine skomercializiranega in zavtomatiziranega človeka visokega standarda? Razmišljam, skomigam z rameni in ne vem.

Boris Paš

IZOBRAŽEVANJE IN EKONOMSKI RAZVOJ

Izobraževanje je izredno pomembno za tiste azijske dežele, ki težijo za nenehnim napredkom. Danes predstavlja nizek izobraževalni nivo v Aziji resno oviro, ki pa je ni mogoče v nekaj letih odstraniti. Za najboljši primer dežele, ki je z izobraževanjem pospešila svoj gospodarski razvoj, navajajo mnogi ekonomisti Japonsko in Sovjetsko zvezo. Povezanost izobraževanja z ekonomsko rastjo poudarjajo besede ameriškega ekonomista Simona Kuzneta, ki pravi, da ekonomska razvitost (npr. industrijskih dežel) ne pomeni samo obsega fizičnega materiala, temveč tudi obseg izobraževalnih institucij in splošno izobraževalnega nivoja prebivalstva v celoti.

Da bomo bolje razumeli vlogo izobraževanja v Aziji (velja pa tudi za ostala nerazvita področja v Afriki in Latinski Ameriki), si moramo najprej ogledati »začarani krog revščine«. Profesor Rognar Nurske pravi o njem tole: »Pojem predstavlja krožni položaj sil, ki delujejo v tem smislu, da puščajo deželo takšno kot je — revno. Azijski človek je npr. podhranjen, posledica tega je zmanjšana delovna sposobnost in zato majhen zaslužek, kar pomeni revščino, lakoto... Skratka, dežela je revna, ker je revna.« Neki popotnik, ki je potoval po Aziji, je napisal v beležnico: »Na robu Dake, prestolnice Vzhodnega Pakistana, sem videl sestrane otroke z napihnjenimi trebuški. Ždeli so in strmeli predse. Drobena bitja ne vedo, kaj je smeh, v njihovih črnih očeh se je iskra mladosti izgubila v motnem soju, v koščnih telesih pa je zamrla otroška živahnost.«

»Začarani krog« nam dovolj jasno pove, da bo predvsem izobraževanje, ki pomeni higieno, napredne poljedelske ukrepe, boljšo organizacijo dela in moderno industrijsko tehniko, rešilo to »začaranost« oziroma rešitev iz ekonomske zaostalosti.

NACRTNO IZOBRAŽEVANJE

Poudarek, ki ga daje Azija izobraževanju kot činitelju ekonomskega napredka, je razviden že iz tega, da so bila organizirana mnoga srečanja na nacionalnih in regionalnih nivojih, ki so obravnavala probleme načrtnega izobraževanja. Pri proučevanju tega problema so se ukvarjali zlasti s tremi aspekti:

1. investicije v izobraževanje v primerjavi s kapitalnimi investicijami;
 2. primarni pomen izobraževanja;
 3. sistem izobraževanja;
- Regionalni simpozij leta 1962 v New Del-

hi, ki ga je pripravil UNESCO, je azijskim deželam priporočil, naj dajo prednost znanstvenemu izobraževanju in šolanju osebja za programiranje sistematičnega izobraževanja. Na simpoziju so prikazali tudi razmerje stroškov za osnovno, srednje in visoko šolanje. V Zahodni Evropi je razmerje 70:20:10, v ZDA in SZ 60:25:15, na Japonskem 65:20:15. V ostali Aziji (brez Japonske) je razmerje izredno slabo na račun srednjega in visokega šolanja. Na naslednjem sestanku v Karačiju so si udeležence zadale nalogo (t.i. »Karachi Plan«), da do leta 1970 omogočijo svojemu prebivalstvu splošno in brezplačno osnovno šolanje.

V Aziji obiskuje srednje šole le približ-

no 4—5 odstotkov vseh tistih, ki so zaključili osnovno šolanje. Ta številka je izredno skromna v primerjavi z industrijsko razvitimi državami, kjer presega 50 odstotkov. V Aziji je izjema le Indija z 20 odstotki.

Sistem izobraževanja v Aziji še vedno temelji na sistemu, ki že dolgo časa ne ustreza sedanjemu stanju v svetu. Ta sistem daje premalo poudarka študiju naravoslovnih ved. Medtem ko je leta 1955 v Zahodni Evropi 31 odstotkov vseh študentov vpisanih na naravoslovne fakultete, je odstotek vpisanih v Aziji znašal 16! Razmerje je absurdno; azijskim deželam, ki si šele ustvarjajo industrijsko-tehnično osnovo, primanjkuje prav tehničnih kadrov.

S PLENUMA REPUBLIŠKEGA CENTRA KLUBOV OZN

Strokovnejša zunanjepolitična predavanja

Pred katkim je bil v prostorih društva OZN plenum republiškega centra klubov OZN. V uvodnem referatu je govoril o de-

lu novoustanovljenega Univerzitetnega centra. To je nova institucija, katere delo obsega popularizacijo klubov Organizacije združenih narodov po fakultetah.

Do novembra 1963 je republiški center OZN vključeval le klube, organizirane med srednješolsko in delavsko mladino, medtem ko so študentje imeli le občasna predavanja svobodnih kateder. Novembra 1963 je bil na iniciativo študentov ustanovljen medfakultetni klub OZN. Na ustanovnem sestanku je bil izvoljen odbor kluba, ki naj bi koordiniral delo na zunanjepolitičnem področju na posameznih fakultetah. Medfakultetni klub OZN je v teh nekaj mesecih obstoja prerastel okvire svoje dejavnosti, zaradi česar je plenum upravičeno sprejel predlog medfakultetnega kluba, da se preimenuje v Univerzitetni center.

Naj naštejemo del mednarodne dejavnosti republiškega centra, katero je do sedaj vodila srednješolska in delavska mladina.

Republiški center je lani v izredno kratkem času navezal stike in izmenjal izkušnje s podobnimi organizacijami v tuzemstvu. Tako je preteklo leto obiskal Ljubljano predsednik ameriškega centralnega komiteja Gary Marshall. Na mednarodno študentsko srečanje pa je prišel Per Lachman, predsednik danske študentske organizacije OZN. Na temelju dogovorov med švedsko in jugoslovansko UNSA (mednarodna kratica za študentsko organizacijo, ki se ukvarja s problemi OZN — United Nations Student Association) pa so izmenjali petčlansko delegacijo v okviru 14-dnevne turnee v vsaki deželi.

V nenehnem porastu mednarodnih stikov

se je pokazala potreba po študentski instituciji, ki bo na mednarodnih študentskih srečanjih OZN ekvivalentna tujim delegacijam. Univerzitetni center si je zadal zelo obsežne naloge. Z njegovo pomočjo bodo lažje in strokovneje pripravili zunanjepolitična predavanja. In še nekaj: klasično obliko predavanj naj bi nadomestili krogi diskutantov, kar bo nedvomno zanimivejši in uspešnejši način razpravljanja v zunanjepolitičnih problemih. Prav zaradi te spontanosti je pričakovati, da se bo krog študentov, ki bodo razpravljali o mednarodnih gospodarskih in političnih problemih, močno povečal. Tudi študij tujih jezikov je izredno važna in koristna dejavnost današnjega študenta, ki pa je močno zanemarjena. Danes si skoraj ne moremo predstavljati strokovnjaka, ki ne bi obvladal vsaj enega tujega jezika. Za pa je številno strokovnjakov, ki govorijo kak tuj jezik, porazno. Danes si ne moremo predstavljati npr. kmetijskega strokovnjaka, ki ne bi poznal mednarodne organizacije za kmetijstvo FAO. In vendar taki strokovnjaki niso redki.

Študiranje posameznih gospodarskih strok, ki so razdeljene po fakultetah, so glavna naloga Univerzitetnega centra. Študij problemov mednarodnega gospodarskega položaja in njihovo urejanje na osnovi načel OZN je velika in odgovorna naloga neke institucije, še posebej pa take, ki deluje z bodočimi strokovnjaki. Če pridobimo mladega človeka za humane ideje Organizacije združenih narodov, smo ga pridobili za naslednjih 30 ali več let, kar je močan faktor v mednarodni borbi za mir in sodelovanje.

FRANCIJA:

Segni in francoski študentje

Študentje filološke fakultete Sorbonne bodo bojkotirali obisk italijanskega predsednika Segnija. V svojem pismu so se študentje opravičili italijanskemu predsedniku in obrazložili, da ta bojkot ni nikakor uperjen proti njegovemu obisku, temveč je protest proti izredno slabemu stanju zgradb, v katerih študirajo. »Ne moremo vas sprejeti v ruševinah«, so med drugim napisali v svojem pismu.

SZ:

Odvzete diplome, strokovnjakov

Po besedah prvega sekretarja CK komsomola Sergeja Pavlova sklepamo, da so v Sovjetski zvezi pričeli posvečati veliko pozornost mladim agronomom, zoologom in veterinarjem. Gre za ljudi, ki ne delajo v gospodarstvu in jih želijo usmeriti v kolhoze in sovhoze. V januarju se je za dela v kolhozih prijavilo že več kot 1000 mladih strokovnjakov.

Na nedavnem plenumu CK KPSZ je Pavlov dejal, da se CK zveznega leninskega komsomola strinja in podpira predloge mladine Baškirijske, Moldavijske in Litve, ki zahtevajo odvzem diplom tistim strokovnjakom, ki se izmikajo delu v svoji stroki. Razen tega v svojem predlogu zahtevajo še uveljavitev zakona, ki bi prepovedal zaposlitev strokovnjakov v gospodarski panogi, za katero nimajo kvalifikacije.

ŠVEDSKA:

Demonstracije proti rasni diskriminaciji

Mladina Stockholma in Göteborga je 21. februarja demonstrirala proti rasni diskriminaciji v Južnoafriški republiki. Demonstranti so se zbrali pred diplomatskim predstavništvom Južnoafriške republike in zahtevali od vlade te republike takojšnjo prekinitev politike rasne diskriminacije. Na transparentih, ki so jih nosili mladinci, so bile napisane parole: »Prekinite z rasnim terorjem«, »Za belce raj — za črnce pekel« in »Vlado Južnoafriške republike je treba izolirati«.

FRANCIJA:

Policija napadla študente

25. februarja je lyonska policija napadla skupino študentov, ki so demonstrirali v solidarnosti s pariškimi študenti. Parižani so izvedli vrsto protestov proti sodbi pariškega sodišča, ki je obsodilo nekega študenta na osem let zapor.

V spopadu med policijo in študenti je bilo poškodovanih sedem študentov in dva policista.

Pet študentov so zaradi zastrupitve s plinom prepeljali v bolnišnico. Tega je policija uporabila, da bi pregnala demonstrante.

INDIJA:

Ruska delegacija v Indiji

V Indijo je 20. februarja dopotovala delegacija sovjetske mladine. Ruski mladinci so prispeli v New Delhi na povabilo indijske komisije za kulturne stike z tuzemstvom.

Sovjetski mladinci bodo v Indiji dva tedna. Med tem časom si bodo ogledali kulturne in zgodovinske znamenitosti in se pogovarjali o medsebojnem sodelovanju.

INDEKS IN... SKAKALNE SMUČI

Preteklo nedeljo je bilo v Ravnah letošnje državno prvenstvo v smučarskih skokih.

Na tem tekmovanju je Oto GJACOMELLI, 22-letni študent ekonomske fakultete v Ljubljani, dosegel velik uspeh, saj se je za našimi najboljšimi — Zajcem, Jemcem in Omanom, uvrstil na 4. mesto. Oto je doma iz Zirov, toda že nekaj let prebiva v Ljubljani in tudi tekmuje za barve ljubljanskega smučarskega kluba »Enotnost«. — Prvo vprašanje, na katerega je odgovoril, se je glasilo takole:

● Ali si zadovoljen z osvojitvijo 4. mesta v Ravnah?

»Da, sicer pa sem se že nekako »aboniral« na 4. mesto, saj sem bil na slovenskem prvenstvu tudi četrti, za Zajcem, Omanom in Eržedom ter pred Jemcem.«

● Kateri šport ti je poleg skakanja še pri srcu?

»Se pred nekaj leti sem aktivno telovadil in tudi nastopal, danes pa telovadim le še za kondicijo.«

● Ali imaš kak drug hobi?

»Kadar imam čas, vedno rad berem.«

● V katerih državah si doslej že skakal?

»V obeh Nemčijah, Avstriji, Italiji, Švici, Franciji in zdaj še na Češkem.«

● Kaj smatraš za doslej največji uspeh?

»Leta 1960 sem na Kongsberg tekmovanju v konkurenci mladincev v Cortini d'Ampezzo osvojil prvo mesto.«

● Koliko let pa sploh že skačeš?

»Pričel sem nekako s 13. leti, to je leta 1955. Še isto leto sem na mladinskem tekmovanju v Italiji dosegel vidno mesto.«

● Kako vsklajaš študij in šport?

»Mislim, da so pri današnjem študijskem sistemu le redki, ki jim uspe redno študirati, obenem pa še redno trenirati in tekmovati. Če hočeš biti danes več kot le poprečen ali slab študent, ni časa za temeljit trening.«

»Mi, smučarji (tu je Oto mislil na Klinarja, Fanelovo, Ankeletovo in druge naše vrhunske smučarje-štoliste) pozimi fakulteto bolj malo vidimo od znotraj. Saj imamo mnogo tekmovanj, vmes pa je treba seveda tudi trenirati in potovati.«

● Ali igra športna sreča pri vas skakalcih kakšno vlogo?

»Da, precej je odvisno od razpoloženja ter od tistega trenutka, ko prideš na odskočno mizo.«

● In za konec: koliko časa nameravaš še skakati?

»Skakanje mi je zelo pri srcu in ne morem si misliti zime brez njega. Vsekakor bom skakal še mnogo let in upam, da bom dosegel tudi še kakšen uspeh.«

To pa Giacomelliju seveda tudi mi želimo.

T. ZAJC

Počasi smo se v športu že odvadili govoriti o »sanjskih mejah«. Dosežki, ki so se nam še pred desetletjem bolj ali manj zdeli nemogoči, spadajo danes že domala med vsakdanje. Odkar je npr. l. 1954 Anglež Roger Bannister kot prvi atlet na svetu pretekel »sanjsko miljo« (1609 m) v času manj kot 4 minute in s tem izzval svotovno sezacijo, so ta rezultat ponovili že več kot stokrat; danes že niti ni so več znana imena vseh atletov, ki so tekli bolje od 4 minut. Tudi sanjske meje kot 60 m v metu diska, 80 m v metu kopja, 20 m pri metu krogle, 5 m v skoku s palico so že prekoračene.

Vendarle pa so vedno bolj osamljeni slučaji, kjer je izboljšanje rezultatov lahko pripisati le povečani človeški zmogljivosti. Faktorji kot tehnika, kemija, medicina in drugi imajo danes že tudi svojo vlogo pri športu.

Najprej vzemimo za primer atletiko. Poznavalci »kraljice športov« vedo za kopje znamke »Held«, palico iz umetnih vlaken (Fiberglas). Oba rekvizita sta odlična pripomočka pri doseganju novih rekordov v teh dveh atletskih disciplinah.

Stremenje k povečanju storilnosti z izboljšavo tehničnih predpostavk v okviru veljavnih pravil je v zadnjem času vedno pestrejša. Če smo bili še l. 1961 mnenja, da bo fenomenalni rekord Nemca Armina Haryja 10,0 sek. na 100 m veljal za sprinterski stezi še lep čas, se nam danes čas 9,5 sek. na tej razdalji že ne zdi več tako nedosegljiv.

Ta trditve se zdi na prvi pogled neverjetna, ima pa svojo realno osnovo. Seveda ni tekača, ki bi 100 m kar od danes na jutri tekel za pol sekunde bolje, to je, da bi pritekel v cilj s prednostjo 5 m pred Haryjem. Vendar bo lahko sprinter, ki mu bo po zmoglostih enak, tekel na dosti boljših tleh kot pred 4 leti Hary v Rimu. Kajti atletske steze ne bodo več iz žilindre oziroma ugaskov, temveč bo nova »žilindrina« tekaška steza napravljena iz zmеси premoga, kavčuka, plutovine in smole. Amerikanci že nekaj časa preizkušajo te tako imenovane »sintetične« steze. Ne le, da so cenejše, tudi bolj odporne proti vremenskim nepravilnostim. Po prvih ugotovitvah ameriških in tudi evropskih strokovnjakov so te steze elastičnejše, prav tako pa po dežu voda z njih hitro odteče. Na običajni temelj steze nanesejo oblogo, ki je dobila ime »Kolumbus«; to je mešanica destiliranega premoga, pepela, plute, kavčuka in smole. Vendar zagotavlja taka steza dober tek le pri temperaturah od 23°–33° C. Ugotovili so, da »baje« dopušča povečanje hitrosti od 2–3 desetinke sekunde v 100 m.

Ker je možno iste steze uporabiti tudi za zalet pri tekmovanjih v skokih in pri metu kopja, jih bodo verjetno kmalu pričeli uporabljati tudi v teh disciplinah, kar bo seveda nedvomno vplivalo na rezultate pri deseterboju.

Morda vas bo zanimalo, da delajo v tovarni Beyer-Werke v zahodnonemškem mestu Leverkusen (kot prvi v Evropi) take »mešanice« za te »super steze« ali steze bodočnosti. O mešanicah, ki jih tamkaj preizkušajo, še ni ničesar znanega, vendar pa je znani predvojni nemški lahkoatlet Sumser, ki je danes trener in doma iz Leverkusna, pojasnil: »Zaenkrat nam manjkajo še izkustva, kako bodo na to mešanico vplivali dež, mráz in vročina. Upamo, da bomo kmalu na cilju.« »Kmalu« bodo na cilju potem tudi atleti sami. Prav verjetno tako kmalu, da se bo sanjska meja v posameznih disciplinah teka zopet pomaknila navzdol.

ZNANOST POMAGA ŠPORTU

100 m v 9,5 sekunde? — ... da, če »teče« poleg tudi tehnika

Medtem pa se iskanje novih metod za doseg rekordov nadaljuje. Ne omejuje se le na teke in lahko atletiko. Številni metalci kladiva uporabljajo v zadnjem času orodje iz wolframa, ki je težja kovina od medenine, ker pa mora ostati teža kladiva neizpremenjena, so zmanjšali njegov obseg in podaljšali žico, na kateri je pritrjeno kladivo, za 2 cm. Rezultat: daljša ročica kladiva in večja sredobežnost sta omogočila atletu 2–3 m večjo daljavo. Znana sta »wolfram« metalca, Amerikanec Connolly in Madžar Zsivotsky, ki držita z metoma preko 70 m svetovni oz. evropski rekord. Kladivo iz wolframa je zaenkrat še zelo drago, stane namreč kar 175 dolarjev, toda če ga imaš, boš metal dlje.

Razburjenje iz l. 1962 okoli palice iz umetnih vlaken se je poleglo, čeprav še ne povsem. Danes sicer nikogar več ne vznemirja, če s kakšnega tekmovanja javijo skok v višini preko 5 m. Ker pa se pomika sanjska meja v enakem merilu naprej kakor storilnost skakalca samega, govore danes strokovnjaki že o višinah 5,50 m, kajti današnja »fiberglass palica« še ni popolna.

Material — umetna svila, nanesena v tankih slojih z neko posebno vrsto smole — se rad drobi, kajti palica sestoji iz 90 % podobnih in le 10 % prečnih vlaken. Iz Amerike je že prišla zadnja senzacionalna vest: palica iz umetnih vlaken bo kmalu mrtva, naj živi metal. Amerikanskim kemikom je baje iz odpadnih produktov pri proučevanju vesoljstva uspelo razviti izredno elastično spojino kovin, ki je, kakor domnevajo, posebno pripravna za izdelavo palic za skok v višino. Najbolj drzni že napovedujejo z njo skok do višine 6 m, toda raje še malo počakajmo.

Tehnika je, kot vidimo, tudi pri športu zelo važna reč. V Avstraliji in tudi Združenih državah gradijo bazene, v katerih lahko valove, ki motijo plavalce, reducirajo s posebnimi žlebički na minimum. Znano je, da v popolnoma mirni vodi lahko dosežejo boljše čas kot v vodi, ki je razburkana.

Tudi smučarji so prišli do spoznanja, da pridobijo na hitrosti, če vozijo čim bolj čepi, bolj pri tleh, v drži aerodinamične oblike. Zato le še pri slalomu najboljši smučarji uporabljajo tako imenovane »žive« smuči, ki so iz lesa, pri veleslalomu in smuku pa se že poslužujejo »mrtvih« metalnih smučí.

Hitrostni drsalci vedo, da je lahko boljše čase dosegli na drsališčih v višjih legah,

kjer redek zrak nudi telesu manjši odpor in tudi sonce tvori na ledu nekako »glazuro«, ki pospešuje drsenje drsalca. Led v višjih legah je tudi boljše, hitrejši, ker voda tamkaj vsebuje manj apna.

Danes vemo marsikaj, pa vendar o nečem ne vemo prav ničesar, ali le malo. Psihologija ima pred seboj še neraziskano področje. Ona je tista, ki naj bi atleta pripravila do tega, da bo živčno močan, samozavesten in miren. Mnogokrat se je že zgodilo, da so bili najboljši svetovni športniki pri treningu v odlični formi, na tekmi pa so odpovedali, kajti izgubili so živce.

Tekmovalci bo moral vedno odločati sam. Ne bodo pomagali niti najboljši triki, in ne še tako dobre steze, orodje ali medicinska spoznanja. Tako pa je tudi prav.

Priredil: T. Zajc

Morda še ne veste, da...

... je zmagovalac lanskoletnega wimbledonskega turnirja, ameriški tenisač Chuck Mc Kinley, pred nedavnim od vodje profesionalnega teniškega cirkusa Jacka Kramerja dobil lepo ponudbo.

Za prestop med profesionalne igralce in nastope v njegovem teniškem cirkusu mu je Kramer ponudil 50.000 dolarjev. Toda Mc Kinley je ponudbo odbil z besedami: v Saint Louisu, od koder sem doma, študiram matematiko in upam, da bom diplomiral do konca junija. Potem pa bomo videli.

... vodi FIFA (mednarodna nogometna zveza) zanimivo statistiko. Iz nje je razvidno, da je v to organizacijo včlanjenih 33 evropskih držav. Največ registriranih nogometašev ima Zahodna Nemčija, saj jih v 15.000 klubih igra nič manj kot 2 milijona dvestotisoč. Tudi Jugoslavija zavzema z 4573 klubi, v katerih igra 165.000 nogometašev, vidno mesto.

FILOZOFI V KOČEVJU

Športni aktiv filozofske fakultete se je odzval vabilu »Partizana« iz Kočevja in tako so bila prejšnjo nedeljo v novem domu tega aktivnega kočevskega športnega društva tekmovanja v košarki, odbojki, namiznem tenisu in šahu.

Ljubljancani so bili boljši v košarki in so s precejšnjo razliko premagali borbene domačine. Končni rezultat srečanja je bil 85:61 (38:31). Za reprezentanco filozofske fakultete so koše dosegli: Bečaj 14, Horvat 2, Ivanuš 8, Modic 8, Repanšek 34, Simončič 15, Suban 4.

V odbojki sta bili moštvi izenačeni in je domačinom šele v petem setu uspelo odločiti tekmo v svojo korist. Rezultat 3:2; posamezni seti pa so se končali takole: 15:12, 8:15, 17:15, 2:15, 15:8. Za filozofsko fakulteto so nastopili: Horvat, Stopajnik, Kobolt, Proper, Suban, Maté in Pelhan.

Domačini so zmagali v namiznem tenisu in šahu, obakrat s 5:0. V opravičilo filozofom lahko povemo, da so ekipi za namizni tenis in šah sestavljali kar igralci košarkarskega moštva, ker se najboljši šahisti-štolisti filozofske fakultete tekmovanja iz neznanih vrovov ni udeležili, najboljši namiznoteniški igralci pa so igrali na slovenskem prvenstvu v Kranju.

Hokejska sezona je za letos pri kraju. Ali smo lahko zadovoljni z njo? Da — saj je naša državna reprezentanca dosegla na olimpiadi doslej svoj največji uspeh v zgodovini jugoslovanskega hokeja.

Duševni profil psa

Pes gleda vse s pasjega stališča: teh, ki so večji od njega, se boji, te, ki so pod njim, gleda zviška.

Psi imajo v družbi neko funkcijo; če bi je ne imeli, bi bili nepotrebni. Tudi med njimi so razlike v velikosti. Kdor je večji, je močnejši, se pravi, tudi pametnejši. Za pse imata pojma »moč« in »razum« enak pomen.

Psu je že ob rojstvu usojeno, kaj bo v nadaljnjem življenju. Če so njegovi starši bernardinici, bo tudi on tako velik kot tele; kdo je že videl pritlikavega bernardinca?

Meje med pasjimi stanovi so tako že vnaprej začrtane, še bolj pa jih poudarijo gospodarji. V skrbi za čistokrvnost pse raznih pasem oddvojijo po načelu: »Deli in vladaj!«

Tako se razlike odražajo tudi v pasjem življenju in psom vtisnejo v lobanje svojevrstno duševnost, ki ni zamotana. Označimo jo lahko z enim samim obrazcem. Preveden iz matematično-psihološkega jezika, bi se ta obrazec v našem baročnem izrazoslovju glasil: »Zgoraj liži, spodaj grizil!«

Res je, da psi včasih grizejo tudi zgoraj, se pravi, gospodarja; toda ti psi so ali oboleli za pasjo steklinjo ali kako drugače pohabljeni.

Tako v pasjem življenju ni velikih dram in ne romantičnih tragedij. Zaradi trdne organizacije družbenega življenja srečno prilajajo do svojega naravnega konca.

V svojem življenju se le v mladosti spominjajo, da so bili volkovi. Toda to mine in v večini primerov se dajo dobro dresirati. Edini smisel njihovega življenja je: nositi verigo za vratom, razveseljovati in čuvati gospodarja, preganjati mačke in druga nižja bitja od sebe.

Ker so disciplinirani, živijo srečno in zadovoljno, in gospodarji jim včasih postavijo nagrobnik, posebno v kapitalističnih deželah, kjer imajo posebna pasja pokopališča.

Na spomeniku piše: »Slava njegovemu spominu!«

POMLADNA

Ljuba si pomlad zelena,

kak' si' lepo razcvetena!

Komaj pa ozeleniš,

mladim fantom žalost st'riš...

Slavomir Stojković

NEDOSTOJNA RAZMIŠLJANJA

Brez hude krvi

Ne jezite se, če vam zmanjka toka. Niste edini človek brez »veze«.

O zakonih

Izdan je bil zakon o skrajšanem delovnem času.

Bi bilo treba tudi diskusije skrajšati z zakonom?

Služba

Ljudje ne spijo samo v pisarnah. Nekateri so zaposleni tudi na sestankih.

Poliglotti

Na ledu se samo cene sijajno počutijo. Vsi padajo, cene pa se stalno dvigajo.

Problem

Kako naj človek drži glavo pokonci, če mu toliko skrbi visi na vratu?

Orodje

Dobro je imeti glavo, s katero je mogoče prebiti zid. Če ni nič drugega, je to vsaj prihranek odgovarjajočega orodja.

MODA '64

Primerno za vsakogar, ki ima preveč prijateljev — kadilcev

ZDRAVJE JE PRVO — Oni dan je imel centralni komite Zveze mladine Slovenije nekakšno posvetovanje, morda tudi neke vrste seminar v — Dobrni, znanem zdravilišču za sterilnost. Povsem pravilno! Oni že vedo, kaj jim manjka!

BISTRE GLAVE PRI »VEČERU« — V drugem slovenskem devniku so objavili fotografijo slovenskih literatov, ki da so prejeli odličja za svoje dosežke na področju fotografije. V Ravnah so potemtakem fotoreporterji in amaterji brali svoja dela.

TRGOVCI V BLATNI VASI — Blatna vas — Ljubljana, trgovci odondod. Kave je mnogo na zalogi, cena se zniža glasom zakona. Prej pa morajo vrli »kofetarji« kupiti in popiti grenko kavo iz zaloge — po starih cenah! Bolje bi bilo, da bi dali med ljudstvo parolo o podražitvi (zelo uspele parole!), kava bi posla in sledila bi vzgojna kazen naslednim »kofetarjem«.

ZAHVALA RTV — Gledalec M.K. se najlepše zahvaljujem ljubljanski TV. Tako kot sem se v tej sezoni nadsal, upam, da se ne bom nikoli več.

ODREDBA — Klubu 63 na filozofski se da na znanje, da uvrsti med svoje aktivne člane vsaj enega študenta elektrotehnike.

SELITEV NA JUG — Penzionist Pepe in študent Bonifac sta odpotovala v Sarajevo, mesto, ki je baje od vseh jugoslovanskih meja najbolj oddaljeno. Tam ju bodo podražile zaradi sosedov onstran meja najkasneje došle.

POVRATNI DVOBOJ LISTON : CLAY V JUGOSLAVIJI — Sonny Liston si bo v primeru povratnega dvoboja izbral za nastop kakšen kraj v Jugoslaviji, kjer nepismenim v zadnjem času vedno bolj kaže.

TT-ju V POUK — Skoraj vse prave »akcije« pozabljenosti se končajo z 1:0, ostale pa z 0:1. Za onih šest izgubljenih čukov pa tole: ponatisnite še kakšno podobno akcijo in poberite honorar.

HARIKIRI — Poleg drugih modrosti ob novih cenah je ena najboljših tudi ta, da imajo tobačne tovarne od novih cigaret le — izgubo. Videti je, da gre za načrtno akcijo prenehanja kajenja: 1. z materialnim pritiskom na kadilca in 2. s postopnim poslovnim propadanjem in uničenjem tobačnih tovarn. Samo ostro!

Slavomir Stojković

AFORIZMI

Ljubezen je kot potovanje z vlakom brez vozne karte: nikdar ne veš, na kateri postaji te bodo vrgli dol.

Zenske so kot novi avtomobil. Sanjaš da jih imaš, potem pa bi jih samo menjaval.

Zakon je kot morje: z radostjo skočiš vanj, šele potem ugotoviš, da si se zmočil.

Zena je kot brivec. Najprej vas namili, potem pa oskubi.

Zakon je kot blagovna hiša. Vsega je v njem — od cvetja do trnja.

Življenje je kot potovanje skozi predor. Včasih potih, včasih kľofuta.

Zakon je embalaža za hranjenje bele ljubezni za črne dneve.

Prijateljica je kakor honorar. Človek bi vedno želel delati nadurno.

OBJEKT načrtne kadrovske politike

Nameraval sem v kino, toda karte so bile že razprodane. Ker nisem imel pametnejšega dela, sem šel gledat na fakulteto, če je kaj novega.

V neki predavalnici je sestanek, množičen sestanek. Zanima me, kakšen ne bi bo. Usedom se v zadnjo vrsto in poslušam: predlog za delovno predststvo, — predlog zapisnikarja, — predlog verifikacijske komisije, — predlog volilne komisije, — predlog komisije za sklepe, — predlog overovatelja zapisnika, — predlog dnevnega reda, poročila, razrešitev starega odbora, volitve novega odbora.

Nato diskusija. Sprva tišina. Tišina. Še tišina. Vsi se ozirajo, kdo bo prvi diskutiral. Dvigne se tovariš v prvi vrsti. Nato žele diskutirati vsi. Diskutirajo o nerednem plačevanju članarine, o udeležbi na sestankih, o kaznovanju neudeležbe na sestankih, o oddajanju poročil, o pisanju zapisnikov... in zopet o oddajanju poročil, plačevanju članarine, o udeležbi na sestankih...

Pomislim, ali je ta organizacija za to, da se plačuje članarina in pišejo poročila, ali zato, da rešuje probleme, prave, resnične probleme. Dvignem ro-

ko in svoje misli tudi glasno povem.

Nekaj trenutkov tišine, vsi se začudeno ozrejo vame... Nato zopet diskusija:... poročila... članarina... sestanki... zapisniki...

Po sestanku me ogovori aktivist z višjega odbora. Vpraša me, če že kje delam. »Seveda delam, študiram!« mu odgovorim.

»Ne, jaz sem mislil, če družbenopolitično kje delaš.«

»V letniku sodelujem pri izdelavi predloga za novi statut...«

»Ne, vprašal sem te, če že imaš kakšno funkcijo.«

Aha, to je torej za njega DELO.

Povabil me je, naj pridem na višji odbor, da bi se pomenili, če bi hotel prevzeti manjšo funkcijo v podkomisiji.

Višji odbor, njegove komisije in podkomisije so v stari hiši.

Zlizane stopnice, dolgi hodniki s številnimi vrati in okenci. Pred vsakimi vrati ali okencem je vrsta mladih ljudi. Nekatere vrste so lepe, ravne, nekatere pa so se spremenile v neurejene gručice. Iz nekaterih so sliši polglasno mrmranje.

Stopim v sobo višjega odbora. Aktivist, ki me je nagovoril za delo v pod-

komisiji, me je seznanil z delom. Razlaga mi celotno poslovanje višjega odbora. Vse je lepo urejeno, edino nekaj me moti. »Kaj pa kadrovska politika? Zakaj nimate urejene načrtne kadrovske politike?«

»Kaj, da nimamo urejene kadrovske politike? Ravno sedaj jo urejujemo!« »Vsako združenje ima kartoteko članov s podatki, ki so važni za načrtno kadrovske politiko.« Pokazal mi je kadrovske kartone.

Na njih so številne rubrike kot na primer:

— Koliko kadrovskih seminarjev si obiskoval?

— Koliko ur tedensko porabiš za opravljanje funkcij?

— Ali rad bereš fantastično-utopične romane?

— Je bila tvoja babica članica AF2? itd., itd.

Toda to še ni vse, kadrovska politika je treba začeti urejevati od začetka. Ko je odprl vrata, so mu oči ponosno žarele. Pred vrati se je medtem nabrala še ena vrsta. Lepa, ravna, dolga vrsta. Sami bruci. V rokah so držali svoje kadrovske kartone, ki so jih prinesli iz gimnazij — temelj urejene kadrovske politike ZSJ. R E S T I

Največ članov ZK na FNT

Po statističnih podatkih iz leta 1963 je med 7330 študenti na fakultetah (redno vpisanih) 1558 članov Zveze komunistov. K temu številu je treba pristeti še 285 profesorjev in fakultetnih delavcev ter uslužbencev v pisarnah in inštitutih. Med študenti je največ članov ZK na fakulteti za naravoslovje in tehnologijo — 293, sledijo filozofska 185, strojna 181, FAGG 132, ekonomija 121, medicina 119, biotehniška in pravo 105 in elektrotehniška fakulteta 104. Na vseh akademijah v Ljubljani je samo 36 članov Zveze komunistov, na vseh višjih šolah pa 218.

Z letošnjim letom vodi univerzitetni komite ZK evidenco o številu in gibanju članstva tudi na Visoki šoli za politične vede, kjer je 240 članov ZK.

Med člani je največ Slovencev — 1339, sledijo Srbi 221, Hrvatje 93, Makedonci 46 in Črnogorci 33. Zanimivi so še podatki o starosti članov ZK. 1025 članov je mlajših od 26 let, članov, ki še nimajo 41 let je 436, le 37 pa je komunistov, ki imajo sicer več kot 41 let, pa manj kot 56 let.

Ekipa FAGG (Guček, Duhovnik, Zajc), zmagovalka letošnjega veslaloma v Kranjski gori. Posnetek kaže tekmovalce na železniški postaji, kjer je bila razdelitev diplom in proglašitev zmagovalcev.

Foto: Tadej Munih

Med našimi študenti, ki so člani Zveze komunistov na ljubljanski univerzi, je tudi nekaj pripadnikov drugih narodnostnih skupin v Jugoslaviji. Med člani ZK na univerzi je tako nekaj študentov, ki so ruske narodnosti, poleg tega pa je na univerzi še po 1 član ZK češke, madžarske, bolgarske in italijanske narodnosti.

Avto-moto tečaj

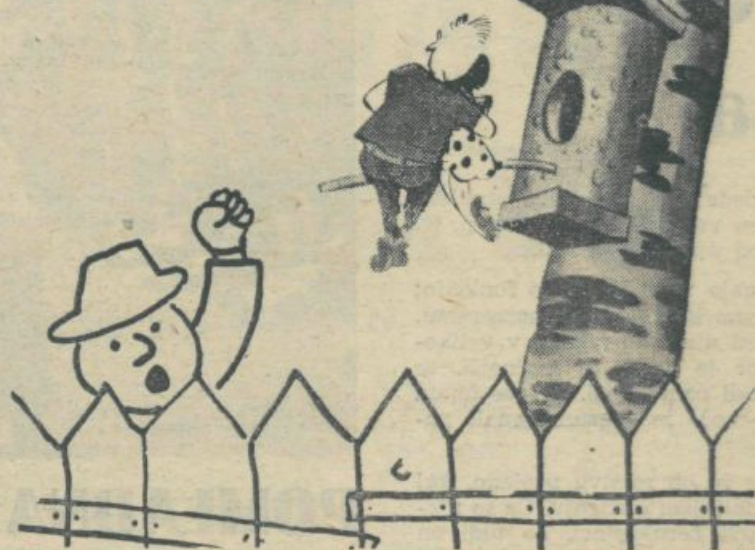
Ze pred koncem zimskega semestra se je končal teoretični del avto-moto tečaja za voznike amaterje, ki bodo po končanih praktičnih vožnjah poskušali pridobiti vozniško dovoljenje za voznike B-kategorije. Vendar je organizacija tečaja pokazala tudi nekatere pomanjkljivosti. Tako so se študentje (vpisalo se jih je več kot 70 — vpisovanje je bilo na zvezi SOLT — predavanja pa je poslušalo le od 55 do 60 slušateljev) morali poslušati primitivnih učnih pripomočkov, zlasti pa so pogrešali maketna križišča, ki so opremljena z magnetom. Tečaj je bil intenziven, saj so bila predavanja vsak dan. Proti koncu so nabavili diaporojektor, kar je teoretični pouk nekoliko bolj ponazorilo.

Zdaj vadijo tudi praktično, saj so skoraj vsi opravili teoretični del. Težave so edino v pomanjkanju inštruktorjev, saj niti enemu od petinidesetih, ki so se prijavili za inštruktorski izpit, še ni uspelo pridobiti ta naslov.

Vsekakor je premalo, da SOLT razpolaga samo z enim osebnim avtomobilom, saj je priprava študentov, ki stopajo pred izpitno komisijo, precej počasna. Kaže, da zanimanje študentov za vozniško dovoljenje še zdaleč ne bo usahnilo, saj so na primer morali v prvem razpisu odkloniti več kot 150 kandidatov.

Vzporedno s tečajem zveze SOLT je bil tudi avtomoto tečaj na strojni fakulteti. Kot poročajo, je tam društveni izpit že opravilo 40 tečajnikov. Teoretični del so opravljali skupaj s študenti v tečaju SOLT.

Hola, ljubčka moja, tako-le pa že ne bo šlo. Vidva o pomladi in ljubezni, drugi pa... Marš dol na trdna tla!

Sprejet učni program

Fakultetna uprava na medicinski fakulteti je na eni svojih poslednjih sej sprejela dokončen učni program, po katerem bodo od sedaj naprej študirale vse generacije razen 9. in 10. semestra. Kaže, da je tako dokončno rešen problem, s katerim so se na fakulteti ukvarjali več kot tri leta. Študentje — posebno »reformiranci« — so FU najbolj zamerili to, da do tega dne ni bilo sprejetega programa za vseh pet let študija in tako pravzaprav nihče na fakulteti ni vedel, katere predmete bo npr. poslušal naslednje leto. Nov učni program je logična posledica dveh smeri, katere so o njem razpravljale na mnogih sejah; ena se je navduševala za star klasičen način, druga pa je težila k novemu, ki je povzročil toliko »hude krvi«. Menimo, da je takšen kompromis med starim in novim na mestu, saj so ga tudi študentje sprejeli s simpatijami. Kot zanimivost naj omenimo še to, da učni program 1. letnika vsebuje tudi 2 uri obvezne telesne vzgoje.

Hkrati s programom pa je FU sprejela tudi nove študijske pogoje za prehod v višje letnike. Prevladalo je mnenje, da stari način, po katerem so se študentje od 3. letnika dalje vpisovali brez kakršnihkoli omejitev, ne ustreza več. Od sedaj bodo, podobno kot na vseh ostalih fakultetah, vsi opravljeni izpiti pogoj za vpis v višji letnik. Posebej so govorili tudi o združitvi A in B skupin letošnjega 3. letnika. Menimo, da je sklep, da se vpis v 6. semester letos izjemoma dovoli brez enega izpita, v jesenski enotni 7. semester pa le z vsemi opravljenimi izpiti, na mestu, saj imajo prav zato tudi študentje B grupe priložnost, da z malo prednosti dohite svoje marljivejšje kolege.

S. RUTAR

RAZPIS

Sekretariat socialno ekonomske komisije pri univerzitetnem odboru ZSJ, Ljubljana, Poljanska 6, razpisuje sledeča honorarna delovna mesta pri Studentskem servisu:

1. Vodja honorarnih zaposlitev
2. Tehnični vodja honorarnih zaposlitev
3. Kartotekar
4. Administrator servisa

POGOJI: pod 1, 2, 3, 4, se na razpis lahko prijavi vsak študent ljubljanske univerze. Prednost pri razpisu imajo redno vpisani študentje in študentje ekonomske fakultete. Pod 4. je potrebno še posebno znanje strojepisja. — Pismene ponudbe sprejema sekretariat socialno ekonomske komisije pri UO ZSJ.

Informacije dobe kandidati pri blagajni Samopomoči vsako sredo in četrtek od 12—14 ure. — Rok prijave je deset dni po objavi.

Kongres strokovnih del

Strokovna komisija na medicinski fakulteti se resno pripravlja na 5. redni kongres strokovnih medicinskih del, ki bo v dneh od 27. aprila do 3. maja na Reki. V ta namen so že izposlovali, da so skoraj vse klinike in inštitute razpisali teme za strokovna dela, nekaj študentov pa že dela za ta razpis. Na nedavnem sestanku FO so že ugotovili, da so nekatere klinike to storile le formalno na zahtevo dekanata, ker so študentom, ki so želeli teme obdelati, postavili nemogoče pogoje. Menimo, da je stališče FO, ki bo storil vse, da se prizadejim omogoči strokovno delo, edino pravilno, čeprav se vsi zavedamo, da bomo pri tem morda ponekod naleteli na trdovraten odpor, ker so kljub vsemu še klinike, ki se trdovratno otepajo študentov in jih sprejemajo le za obvezen študij. Čeprav, kot vidimo, pogoji za delo niso ravno najboljše, pa vendar ugotavljamo iz rezultatov prejšnjih kongresov, da so bila dela ljubljanskih medicincev vselej najkvalitetnejša in so odnesla že vrsto nagrad.

Predavanje o kontracepciji

Svet svobodne katedre na medicinski fakulteti prireja v četrtek, 4. III. ob 19. uri v predavalnici interne klinike predavanje o kontracepciji in problematiki abortusov. Predaval bo dr. Pajtner. Pričakujejo, da bo bistveni del posvečen diskusiji, ki je bila ob podobnih predavanjih vedno zelo živahna. Če se spominimo, da je bila pred dvema letoma, ko so imeli ciklus predavanj o spolnem življenju, predavalnica vedno nabito polna, lahko pričakujemo nekaj podobnega tudi tokrat.

Studentski list

Zagreb: Pred dnevi je imel upravni odbor »Studentskog centra« svojo stoto sejo, ki je bila posvečena zaključni bilanci preteklega leta. Povsem nepričakovano so ugotovili, da je center kljub porastu cen na tržišču in kljub temu, da so ostale cene abonentov iste, ustvaril 4.155.535 dinarjev viška. Upravni odbor je sklenil, da bodo vsa ta sredstva vložena v sklad za investicije. Klub temu uspehu pa je bila nanašana vrsta problemov, katerim se bo skušal novi upravni odbor v bodoče izogniti.

student

Beograd: Da bi poživili kulturno-zabavno življenje na beograjski univerzi in afirmirali nekatere skrite talente, pripravlja univerzitetni odbor tekmovalno kulturno-umetniških klubov po fakultetah. Posamezne sorodne fakultete so združili tako, da so sestavili 4 ekipe. Tekmovanje se bo odvijalo v obliki medsebojnih srečanj tako, da bo slabše ocenjen klub izpadel iz nadaljnjega tekmovalja. Termin so že določeni, propozicije pa predvidevajo lepe nagrade za zmagovalce; med drugim brezplačno letovanje v Makarski in na Jahorini. Pevci bodo tekmovali za naslov »Zlatega slavčka 1964«, humoristi za naslov »Prvega humorista 1964« prav tako pa bodo tekmovali tudi »recitatorji in drugi. Organizatorji so že prišli izdati poseben bilten, v katerem bodo objavljene vse podrobnosti o pozicijah in avdicijah, ki jih bodo pri-

redili posamezni klubi. Najboljši posamezniki bodo postali člani KUD »Branko Krsmanović«, »Zikica Jovanović«, »Variete« in ostalih. Za tekmovalce se je zainteresirala tudi RTV Beograd.

STUDENTSKI ZBOR

Skopje: Na nedavni skupščini študentov gozdarske fakultete so ugotovili, da je bilo delo kljub posledicam skopske katastrofe zelo uspešno. Proti pričakovanju je najvidnejše mesto zavzemalo politično-ideološko delo, ki je študente dobro seznanilo s problematiko naše družbene ureditve. Čeprav v njeni senci, so dobro delale tudi ostale komisije pri FO. Udeleženci so navdušeno pozdravili pismo gozdarjev zagrebške univerze, v katerem jim le-ti sporočajo, da so jim nakazali 627.000 dinarjev pomoči. Sklenili so, da bodo dodeljeno pomoč kar najkoristneje uporabili.

INDEX

Novi Sad: Na sestanku sveta novosadske univerze so sklenili, da bodo v prihodnje tudi učno osebje po fakultetah nagrajevali po učinku. V obširni diskusiji so posebno kritizirali težnjo, da se točkujejo vse aktivnosti nekaterih fakultetnih učiteljev. Posebno so poudarili, da se mora v novih pravilnikih upoštevati tudi društveno delo. V zvezi s tem so bili temeljito prediskutirani učni programi, za katere sodijo, da so v tesni povezavi z delom po učinku posameznih fakultetnih učiteljev.

Glasbeni večeri

Kulturna komisija pri fakultetnem odboru filozofske fakultete prireja v povezavi z oddelkom za muzikologijo ciklus 4 glasbenih večerov. Ciklus, ki bo spremljan z uvodno besedo in s komentarjem, bo posvečen evropskemu glasbenemu romantizmu. Komisija se je za ta stil odločila, ker meni, da je širšemu poslušalstvu najbolj razumljiv in ker je postavil temelje evropskim nacionalnim glasbenim kulturam in s tem tudi slovenski glasbi.

Pred dnevi je bil že izveden prvi večer »Chopin in evropski glasbeni romantizem«, ki ga je pripravil Andrej Rijavec. Večer je lepo uspel, pričakujejo pa, da bo število poslušalcev vedno večje. Ker je ciklus namenjen študentom vse ljubljanske univerze, pričakujejo, da bo samo uvod v stalne glasbene večere, ki naj bi jih izmenoma prirejele tudi ostale fakultete.

Finomehanična delavnica v Naselju

Pred mesecem dni je zveza SOLT pričela z urejanjem nove finomehanične delavnice v prostorih Studentskega naselja. V prostore, ki so jih preuredili in na sveže prepletkali, so že namestili električne instalacije in vrsto prepotrebni strojev. Zveza se je za ta korak odločila kljub velikim stroškom, da se ne bi ponovilo kot pred leti, ko so morali dati patent nekoga študenta izdelati v inštitut »Jože Stefan«, kar je bilo znatno dražje. V okviru zveze namreč dela 10 klubov: od tega 6 fotoklubov, radio-klub, raketni klub, strojniški klub in klub FNT, ki imajo lastno najpotrebnejše orodje, medtem ko bodo imeli orodje za zahtevnejša dela centralizirano v tej finomehanični delavnici. Ker vemo, da je zveza SOLT kljub skromnim pogojem doslej dosegla mnogo uspehov in priznanj, lahko pričakujemo po tem novem koraku nove, še večje.